

İÇİNDEKİLER 92-3548

Sayfa No

BİRİNCİ BÖLÜM

TANIM, AMAÇ VE İLKELER.	9
---------------------------------	---

İKİNCİ BÖLÜM

ÜYELİK	10
Koşullar	10
Üyelik İçin Başvuru	10
Üyelik Başvurusunun İncelenmesi ve Karara Bağlanması	11
Üyelik İşlemi	13
Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Onayı ile Üye Yazımı	13
Doğrudan Üye Yazımı	14
Üyelikte Yer Koşulu	14
Üyenin Yer Değiştirmesi	14
Üye Kimlik Belgesi	14
Üyelik Giriş ve Yıllık Ödentisi	15
Üyelerin Görevleri ve Hakları	15
Üye Sayısının Dengeli Çoğaltılması	17
Ad Silme	18
Üyelikten Çıkarma	18
Partiden Ayrılma	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ORGÜT VE KURULLAR	20
Parti Örgütü	20
Örgüt Yönetim Birimleri	21
Buyuk Kongrenin Tanımı ve Yapısı	21
Buyuk Kongrenin Toplanması	22
Buyuk Kongrenin Görev ve Yetkileri	24
Buyuk Kongre Görüşmeleri ve Seçimleri	24
Genel Başkan	27

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu	29
Küçük Kongre	31
Merkez Danışma Kurulu	31
Merkez Araştırma Kurulu	33
İl, İlçe ve Bölge Eşgüdüm Toplantıları	33
Merkez Danışma Kurulu Raporu	35
İl Kongresi	36
İlçe Kongresi	37
İl ve İlçe Kongrelerinin Ortak Kuralları	38
İl Yönetim Kurulu	43
İlçe Yönetim Kurulu	43
İl ve İlçe Yönetim Kurulları Toplantıları	44
İl ve İlçe Yönetim Kurullarının Çalışma Düzenleri	45
İl ve İlçe Yönetim Kurullarının Görevleri	46
İl ve İlçe Geçici Yönetim Kurulları	47
İl ve İlçe Başkanları	48
Kurullarla İlgili Ortak Kurallar	48
Seçimlere İtiraz	49
Yargı İsteğiyle Kongre	50
Görevin Boşalması	51
İşten El Çektirme	52
Kurallara Uyuma ve Kurallar Konusunda	
Üyeleri Aydınlatma	53

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GRUPLAR	54
TBMM Parti Grubu	54
Grup Başkanı	54
Grup Yönetim Kurulu	55
Grup Disiplin Kurulu	55
Grupta Oylama	55
Grup - Hükümet İlişkileri	56
Grup Kurulamayan Durumlarda Partili	
TBMM Üyelerinin Ortak Çalışmaları	56
Yerel Yönetimlerde Parti Grupları ve	
Partiyle İlişkiler	56

Seçilenlerin Seenlerle İlişkileri	57
--	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

SEÇİMLER VE ADAYLIK	59
Seçimlere Katılma	59
Milletvekili Aday Adaylığı	59
Milletvekili Aday Adaylarının Belirlenmesi	61
Milletvekili Merkez Adaylığı ve Merkez Yoklaması	64
Önseçim Seçmen Listesi	65
Aday Adaylarının Bildirilmesi	66
Adayların Bildirilmesi	66
Eksiklerin Tamamlanması	66
Uygulanacak Kurallar	66
Yerel Yönetim Seçimlerinde Parti Adaylarının Belirlenmesi	67

ALTINCI BÖLÜM

HÜKÜMET	68
Hükümet Kurma, Hükümete Katılma ve Hükümetten Ayrılma	68
Hükümet - Parti İlişkileri	68
Hükümette Görev Alacak Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ve Grup Üyeleri	70

YEDİNCİ BÖLÜM

KATILIM EĞİTİM VE YAYIN	71
Her Üyeye Görev ve Toplu Çalışma	71
Sürekli Eğitim	73
Yayınlar, Açıklamalar ve Eğitim Programları	74
Uygulama ve Yasa Hazırlığı	75
Yerel Yönetimlerin Çalışmalarına Katılım	76

SEKİZİNCİ BÖLÜM

DİSİPLİN VE DENETİM	77
Disiplin Kurulları	77
Merkez Disiplin Kurulu	77

TBMM Disiplin Kurulu	78
İl Disiplin Kurulu	79
İlçe Disiplin Kurulu	79
Tanım ve Kurallar	80
Disiplin Kurullarının Yetki Alanları	80
Partinin Kapatılmasına Neden Olabilecek Durumlar	82
Disiplin Suçları ve Cezaları	83
Disiplin Kurullarının Çalışma Kuralları	87
İtiraz	88
Üyeliklerde Boşalma	89
Önlem Kararı	90
Bağışlama Yetkisi	90
Yönetmelik	90
Denetim	91

DOKUZUNCU BÖLÜM

DEFTERLER, YAZIM VE YAZIŞMA	91
Yazışma Kuralları	91
Defterler ve Yazım	91

ONUNCU BÖLÜM

MALİ İŞLER	93
Hakça ve Düzenli Gelir Sağlama	93
Merkez Katkısı ve Hazine Yardımı	96
Tutumlu Çalışma	96
Görevlilere Katkı	97
Gelir Sağlama İşlemlerine İlişkin Kurallar	97
Taşınmaz Mal Edinme	98
Giderlere İlişkin İşlemler ve Kurallar	98
Sorumluluk	98
Borç verme Yasağı	99
Bütçe ve Kesin Hesap	99
Yönetmelik	100

ONBİRİNCİ BÖLÜM

YASALAR VE YÖNETMELİKLER	101
Genel Kural	101
Yönetmelikler	101
Yönetmeliklerin Yayımı ve Yururluğu	102

ON İKİNCİ BÖLÜM

GEÇİCİ MADDELER	103
İlk Büyük Kongre	103
Büyük Kongre Yetkisi	103
Parti Organlarının İlk Kuruluşu	103
Geçici Örgütlenme	105
Kurucular Kurulu Toplantıları	106
Üyelik	106
Hazırlık Dönemi Belgeleriyle Hesaplarının Devri	107

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÜRÜRLÜK	107
-----------------	------------

TÜZÜK



TBMM KÜTÜPHANESİ

92-867
1986

DSP

T.B.M.M

92-867
1986
92-3598

KÜTÜPHANESİ

DEMOKRATİK SOL PARTİ

TÜZÜK

*18 Mayıs 1986 tarihinde Ankara'da
toplanan kurucular Kurulu'nda kabul edilen
değişiklikler dahil....*

İÇİNDEKİLER 92-3548

Sayfa No

BİRİNCİ BÖLÜM

TANIM, AMAÇ VE İLKELER.	9
---------------------------------	---

İKİNCİ BÖLÜM

ÜYELİK	10
Koşullar	10
Üyelik İçin Başvuru	10
Üyelik Başvurusunun İncelenmesi ve Karara Bağlanması	11
Üyelik İşlemi	13
Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Onayı ile Üye Yazımı	13
Doğrudan Üye Yazımı	14
Üyelikte Yer Koşulu	14
Üyenin Yer Değiştirmesi	14
Üye Kimlik Belgesi	14
Üyelik Giriş ve Yıllık Ödentisi	15
Üyelerin Görevleri ve Hakları	15
Üye Sayısının Dengeli Çoğaltılması	17
Ad Silme	18
Üyelikten Çıkarma	18
Partiden Ayrılma	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ORGÜT VE KURULLAR	20
Parti Örgütü	20
Örgüt Yönetim Birimleri	21
Buyuk Kongrenin Tanımı ve Yapısı	21
Buyuk Kongrenin Toplanması	22
Buyuk Kongrenin Görev ve Yetkileri	24
Buyuk Kongre Görüşmeleri ve Seçimleri	24
Genel Başkan	27

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu	29
Küçük Kongre	31
Merkez Danışma Kurulu	31
Merkez Araştırma Kurulu	33
İl, İlçe ve Bölge Eşgüdüm Toplantıları	33
Merkez Danışma Kurulu Raporu	35
İl Kongresi	36
İlçe Kongresi	37
İl ve İlçe Kongrelerinin Ortak Kuralları	38
İl Yönetim Kurulu	43
İlçe Yönetim Kurulu	43
İl ve İlçe Yönetim Kurulları Toplantıları	44
İl ve İlçe Yönetim Kurullarının Çalışma Düzenleri	45
İl ve İlçe Yönetim Kurullarının Görevleri	46
İl ve İlçe Geçici Yönetim Kurulları	47
İl ve İlçe Başkanları	48
Kurullarla İlgili Ortak Kurallar	48
Seçimlere İtiraz	49
Yargı İsteğiyle Kongre	50
Görevin Boşalması	51
İşten El Çektirme	52
Kurallara Uyuma ve Kurallar Konusunda	
Üyeleri Aydınlatma	53

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GRUPLAR	54
TBMM Parti Grubu	54
Grup Başkanı	54
Grup Yönetim Kurulu	55
Grup Disiplin Kurulu	55
Grupta Oylama	55
Grup - Hükümet İlişkileri	56
Grup Kurulamayan Durumlarda Partili	
TBMM Üyelerinin Ortak Çalışmaları	56
Yerel Yönetimlerde Parti Grupları ve	
Partiyle İlişkiler	56

Seçilenlerin Seenlerle İlişkileri	57
--	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

SEÇİMLER VE ADAYLIK	59
Seçimlere Katılma	59
Milletvekili Aday Adaylığı	59
Milletvekili Aday Adaylarının Belirlenmesi	61
Milletvekili Merkez Adaylığı ve Merkez Yoklaması	64
Önseçim Seçmen Listesi	65
Aday Adaylarının Bildirilmesi	66
Adayların Bildirilmesi	66
Eksiklerin Tamamlanması	66
Uygulanacak Kurallar	66
Yerel Yönetim Seçimlerinde Parti Adaylarının Belirlenmesi	67

ALTINCI BÖLÜM

HÜKÜMET	68
Hükümet Kurma, Hükümete Katılma ve Hükümetten Ayrılma	68
Hükümet - Parti İlişkileri	68
Hükümette Görev Alacak Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ve Grup Üyeleri	70

YEDİNCİ BÖLÜM

KATILIM EĞİTİM VE YAYIN	71
Her Üyeye Görev ve Toplu Çalışma	71
Sürekli Eğitim	73
Yayınlar, Açıklamalar ve Eğitim Programları	74
Uygulama ve Yasa Hazırlığı	75
Yerel Yönetimlerin Çalışmalarına Katılım	76

SEKİZİNCİ BÖLÜM

DİSİPLİN VE DENETİM	77
Disiplin Kurulları	77
Merkez Disiplin Kurulu	77

TBMM Disiplin Kurulu	78
İl Disiplin Kurulu	79
İlçe Disiplin Kurulu	79
Tanım ve Kurallar	80
Disiplin Kurullarının Yetki Alanları	80
Partinin Kapatılmasına Neden Olabilecek Durumlar	82
Disiplin Suçları ve Cezaları	83
Disiplin Kurullarının Çalışma Kuralları	87
İtiraz	88
Üyeliklerde Boşalma	89
Önlem Kararı	90
Bağışlama Yetkisi	90
Yönetmelik	90
Denetim	91

DOKUZUNCU BÖLÜM

DEFTERLER, YAZIM VE YAZIŞMA	91
Yazışma Kuralları	91
Defterler ve Yazım	91

ONUNCU BÖLÜM

MALİ İŞLER	93
Hakça ve Düzenli Gelir Sağlama	93
Merkez Katkısı ve Hazine Yardımı	96
Tutumlu Çalışma	96
Görevlilere Katkı	97
Gelir Sağlama İşlemlerine İlişkin Kurallar	97
Taşınmaz Mal Edinme	98
Giderlere İlişkin İşlemler ve Kurallar	98
Sorumluluk	98
Borç verme Yasağı	99
Bütçe ve Kesin Hesap	99
Yönetmelik	100

ONBİRİNCİ BÖLÜM

YASALAR VE YÖNETMELİKLER	101
Genel Kural	101
Yönetmelikler	101
Yönetmeliklerin Yayımlı ve Yururluğu	102

ON İKİNCİ BÖLÜM

GEÇİCİ MADDELER	103
İlk Büyük Kongre	103
Büyük Kongre Yetkisi	103
Parti Organlarının İlk Kuruluşu	103
Geçici Örgütlenme	105
Kurucular Kurulu Toplantıları	106
Üyelik	106
Hazırlık Donemi Belgeleriyle Hesaplarının Devri	107

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÜRÜRLÜK	107
-----------------	------------

BİRİNCİ BÖLÜM

TANIM, AMAÇ VE İLKELER

Madde 1 – Demokratik Sol Parti, insanca ve hakça gelişmeyi dirlik düzen içinde hızlandırarak, Türkiye'yi Atatürk Devrimi ve ilkeleri doğrultusunda çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne erdirmeyi; demokrasiye her alanda geçerlilik kazandırmayı; insan haklarını ve özgürlükleri sağlam güvencelere dayandırarak genişletmeyi; halk katılımının her alanda sürekli ve etkili olmasını sağlayarak ulusal egemenliği pekiştirmeyi amaçlayan; hukukun ve emeğin üstünlüğünü; toplumda ve uluslar arasında eşitliği, adaleti ve dayanışmayı; ulusal bağımsızlığı ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ulusu ve ülkesiyle bölünmez bütünlüğünü gözeten; yurtta ve dünyada barış için çalışan; ve gücünü halktan alan bir siyasal kuruluştur.

Demokratik Sol Parti, halkın siyasete ve yönetime sürekli ve etkili katılımını öncelikle kendi yapısında ve işleyişinde gerçekleştirebilir.

Demokratik Sol Partinin simgesi, özgürlüğü çağrıştıran gök mavisi üzerinde, banşı ve sevgiyi çağrıştıran ak güvercindir.

Partinin kısaltılmış adı "DSP"dir.

Merkezi Ankara'dadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Ü Y E L İ K

Koşullar

Madde 2 — Yasanın belirlediği yaşı dolduran, medeni ve siyasal haklarını kullanabilen, Partinin Programını ve Tüzüğünü benimseyen, ve Siyasal Partiler yasasında parti üyeliğine karşı getirilmiş sınırlamalara „ırmeyen, ayrıca:

* Demokratik sol doğrultuyu, Atatürk Devrimini ve bu Devrimin içerdği milliyetçilik ve lâiklik anlayışına dayalı ulus kavramını içtenlikle benimseyen;

* Özel yaşamında ve davranışlarında da ırk, dil, din, mezhep veya "yerli-yabancı" ayrımcılığı gütmeyen ve seçkin eğilimler taşımayan;

* Demokratik Sol Partiyi, Programında ve Tüzüğünde belirlenenlerden başka amaçlar için bir araç veya aşama gibi kullanma eğiliminde olmayan; ve

* Kişiliğiyle çevresine güven veren,

her yurttaş Parti üyesi olabilir.

Üyelik için, ırk, cinsiyet, dil, din, mezhep, aile, sınıf ve meslek ayrımı gözetilemez.

Üyelik İçin Başvuru

Madde 3 — Üyelik için başvuru, isteklinin sürekli oturduğu veya sürekli işyerinin bulunduğu yer ilçe başkanlığına vereceği üç ör-

nek başvuru belgesiyle yapılır. Başvuru belgesinde, bir partinin imzalı önerisi de bulunmalıdır.

Başvurana alındı belgesi verilir.

Yurtdışında bulunan yurttaşlar, üyelik için, Türkiye'de iken oturdukları veya ailelerinin oturmakta olduğu yer ilçe başkanlığına başvururlar. Başvurularının dördüncü bir örneğini de genel sekreterliğe gönderirler.

Üyelik Başvurusunun İncelenmesi ve Karara Bağlanması

Madde 4 — Üyelik için başvuran kimsenin kişiliği ve doğrultusu hakkında, ilçe başkanlığınca, yöresindeki partililerden; bir yabancı ülkedeysen, genel sekreterlikçe, aynı zamanda, o ülkedeki partililerden, görüş istenir.

Üyelik başvurularının birer örneği ve bir çizelgesi, ilçe merkezinde, üyelerin incelemesine, sıra numarası ile, 21 gün açık tutulur.

İlçe yönetim kurulu, başvuran kişinin üyeliği konusunda olumlu veya olumsuz görüşünü, 21 günlük inceleme süresinden sonra en geç bir hafta içinde belirler ve başvuran kişiye bildirir.

Üyelik için başvuran kişinin Partiyle bağdaşmayacağı konusunda ilçe yönetim kurulunun, incelemeye gerek olmaksızın, kesin kanısı varsa, başvuruyu üyelerin incelemesine açmaksızın olumsuz görüşünü, başvurucuya, gecikmesiz bildirebilir.

İlçe yönetim kurulunun, üyelik için başvurular hakkındaki olumlu veya olumsuz görüşleri, her hafta topluca il başkanlığına

sunulur.

Olumsuz görüşler için, başvuran kişiye gerekçe bildirme zorunluluğu yoktur. Ancak, olumsuz görüşler, il başkanlığına gerekçeli olarak sunulur.

Bu sunuya, başvuru belgelerinin birer örneği de eklenir.

Hakkında olumsuz görüş bildirilen başvuru veya kendisini önermiş olan partili, bir hafta içinde, il başkanlığına itirazda bulunabilir.

İl yönetim kurulu, ilçelerden gelen olumlu ve olumsuz görüşleri, ve olumsuz görüşlere yapılan itirazları, en geç 15 gün içinde inceleyerek karara bağlar ve topluca genel sekreterliğe gönderir. Genel sekreterliğe gönderilen çizelgede, başvuru belgesindeki tüm bilgilere de yer verilir.

Genel sekreterlik gerekli gördüğü durumlarda, kendi incelemesini 15 gün içinde yapar.

İllerden gelen kararlar, merkez karar ve yönetim kurulunun her toplantısından önce, kurul üyelerinin incelemesine açılır. Genel sekreterliğin veya kurul üyelerinden herhangi birinin uygun bulmadığı il yönetim kurulu kararları, toplantıda görüşülür ve karara bağlanır. Bu kararlar, toplantının ardından, ilgili il yönetim kurullarına, gecikmesiz bildirilir. Merkez karar ve yönetim kurulunun kararları kesindir.

Merkez karar ve yönetim kurulundan bir ay içinde farklı bir kararın gelmediği durumlarda, il yönetim kurulu kararı kesinleşmiş olur ve gecikmesiz, ilgili ilçe başkanlığıyla başvuran kişiye bildirilir.

İl başkanlığından ilçe yönetim kurulu görüşüne aykırı bir kararın, başvuru tarihinden sonra üç ay içinde ilçe başkanlığına bildirilmemesi durumunda, ilçenin başlangıçtaki görüşü kesin karara dönüşmüş olur, ve başvuranın üyelik işlemi yapılır.

Üyelik İşlemi

Madde 5 — Üyeliği kesinleşenler, oturdukları veya sürekli işyerlerinin bulunduğu ilçe başkanlığındaki üye defterine sırası ile yazılırlar. Ayrıca, üyelerin başvurma belgelerinin birer örneği, soyadı sırasına göre dizili olarak saklanır.

İlçe başkanlığı, yedi günde bir, yeni üyelerin yazım belgelerini il başkanlığına ve genel sekreterliğe gönderir.

Yurt dışındaki üyelerin, gerek genel merkezde gerek yazıldıkları ilçelerde, ayrıca, bulundukları ülkelere göre düzenlenmiş listeleri tutulur.

Genel sekreterlik, ayrıntılı üye çizelgelerini, gerekirse daha sık olmak üzere, üç ayda bir, ilgili il ve ilçelere gönderir.

Üyelikle ilgili belgelerin ve defterlerin düzenlenmesi, üyeliklerin gereğinde kartlara veya bilgisayara geçirilmesi, ve bu konudaki yazışmalarla ve işlemlerle ilgili başka ayrıntılar, "Üyelik İşlemleri Yönetmeliği"nde gösterilir.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu

Onayı ile Üye Yazımı

Madde 6 — Partiden ayrılmış, çıkarılmış veya adı silinmiş olanlar, ancak merkez karar ve yönetim kurulunun onayı ile yeniden üye yazılabilirler.

Doğrudan Üye Yazımı

Madde 7 — Merkez karar ve yönetim kurulu, kendi değerlendirmesine göre parti yaran açısından gerekli gördüğü kimseleri, ilgili il ve ilçe yönetim kurullarının görüşlerini de alarak, doğrudan üyeliğe alabilir. Bu durumda, Tüzüğün üyelikle ilgili maddelerinde belirtilen süreler geçerli olmaz.

Bu yoldan asıl üye yazılanlarla ilgili belgeler genel sekreterlikçe işleme konulur, iline ve ilçesine gönderilir.

Üyelikte Yer Koşulu

Madde 8 — Birden çok örgüt birimine üye olunamaz.

Üyeler, yazılı oldukları muhtarlık bölgesi dışından ilçe kongresine; yazılı oldukları ilçe dışından il kongresine; ve yazılı oldukları ilçenin bulunduğu il dışından büyük kongreye delege seçilemezler. Yazılı oldukları il ve ilçe dışındaki yönetim ve disiplin kurullarına seçilemezler.

Üyenin Yer Değiştirmesi

Madde 9 — Oturduğu yeri veya işyerini değiştiren partili, değişikliği, engeç bir ay içinde, yazılı olduğu ilçe başkanlığına bildirir. İlçe başkanlığı, üyenin yazımını, gittiği yer ilçe başkanlığına gönderir. Yazımın aktarıldığı birimin ilçe başkanlığı, yedi gün içinde, yer değiştiren üyenin yazımını yaparak, iline ve genel sekreterliğe bildirir.

Üye Kimlik Belgesi

Madde 10 — Üyelere birer kimlik belgesi verilir.

Kimlik kartlarının bedeli ve yenilenme bedeli merkez karar ve yönetim kurulunca belirlenir.

Kimlik kartlarının nasıl düzenleneceği, yenilenme koşulları, üyelik ödentilerinin işlenmesi ve ilgili öteki konular, "Üyelik İşlemleri Yönetmeliği"nde gösterilir.

Üyelik Giriş ve Yıllık Ödentisi

Madde 11— Parti üyelerinden, partiye girişleri sırasında 1000 lira giriş ödentisi alınır.

Yıllık ödentisi, o yıl başında geçerli bulunan asgari ücretin brüt tutarının otuzda birinden az olmamak ve on katını aşmamak koşuluyla, her üyenin gelir durumuna göre kendi uygun göreceği ölçüde belirlenir.

Ödentiler, üyenin isteğine göre, üç ayda bir veya yılda bir ödenir.

Ödentilerin toplanmasına yardımcı olacak partililerin belirlenmesi, "Çalışma Kuralları" ve "Mali İşlemler" yönetmeliklerinde gösterilir.

Üyelerin Görevleri ve Hakları

Madde 12 — Parti üyeleri :

* Partinin Programını ve Tüzüğünü, doğrultusunu, ilkelerini ve genel tutumunu; kararlarını ve seçim bildirgelerini; çalışmalarını, girişimlerini ve hizmetlerini; ülke ve dünya sorunlarıyla ve yöre sorunlarıyla ilgili görüşlerini, yurttaşlara duyurmaya, anlatmaya, benimsetmeye çalışırlar.

* Seçimlerde Parti adaylarına oy vermekle, onların kazanmalarını ve Partinin başarısı için çalışmakla; Parti yandaşlarının seçmen listelerine doğru olarak yazımına ve sandık başına gidip oy kullanmasına yardımcı olmakla yükümlüdürler.

* Seçildikleri parti organlarının toplantılarına ve çalışmalarına düzenli olarak katılırlar.

* Parti organlarının verdikleri görevleri yerine getirirler.

* Partiye gelir sağlanmasına katkıda bulunurlar.

* Partide veya kamu kuruluşlarında seçimle üstlendikleri görevleri ve devir işlemlerinin gereklerini eksiksiz yerine getirmekle sorumludurlar. Haklı neden olmadıkça görevden çekilemezler.

* Parti üyeliğini veya görevlerini hiçbir biçimde kendileri için veya başkaları için kişisel çıkar konusu yapamazlar.

* Üstlendikleri ödentileri süresinde öderler. Ödentilerini ödemedikçe üyelik haklarını kullanamazlar.

Parti organları içinde yer alsın veya almasın, her üyeye, duruma ve olanaklarına göre, sürekli veya süreli görevler verilir. Partide görevsiz üye bulunmaması temel kuraldır.

Üyelerden, siyasal çalışmalara olduğu kadar, sosyal çalışmalara da katılmaları, birer yurttaş olarak kendi alanlarında toplumsal örgütlenmeye etkin katkıda bulunmaları, yöresel sorunların çözümü için yöre halkı ile ve birbirleriyle dayanışma içinde çaba göstermeleri beklenir.

Siyasal ve sosyal gelişmelerin ve sorunların değerlendirilme-

sine, yerel sorunların incelenmesine ve bunlara çözüm aranmasına, bu amaçlarla yapılacak araştırmalara ve Parti politikalarının oluşumuna, tüm üyelerin sürekli ve etkin katılımı gözetilir.

Üyeler, Tüzük ve yönetmelik kuralları ve yetkili organların yönergeleri ile eğitime ilişkin programları ve yayınları çerçevesinde, Parti içi eğitim çalışmalarına katılırlar; ve kendi çevrelerinde sürekli özeğitim çalışmaları sürdürürler. Parti içi eğitimle ve özeğitimle ilgili konular "Eğitim Yönetmeliği"nde belirtilir.

Ödentilerini düzenli ödeyen ve belirli Parti içi eğitim çalışmalarına katılan her üye, seçimle gelinen görevlere aday olabilir.

Üye Sayısının Dengeli Çoğaltılması

Madde 13 — Her köyde veya mahallede, sandık sayısının enaz dokuz katı üye bulunması, parti ve seçim çalışmalarını yeterli biçimde yürütebilmek için temel amaçtır.

Bu amacın gerçekleşmesi ve aşılması için çalışılırken, demokratik sol anlayışın Parti yapısında gerekli kıldığı hakça sosyal dengelyi sağlayacak biçimde, değişik halk kesimlerinden üyelerin o arada olabildiğince kadın üyelerin, bulunması ilkesi gözetilir.

Bu amacın ve ilkenin örgüt birimlerince aşamalı olarak gerçekleştirilmesinde uyulacak kuralları ve uygulanacak yaptırımları, üyelerin kendi yörelerinde ve sandık bölgelerinde yapacakları çalışmalar, "Çalışma Kuralları Yönetmeliği"nde gösterilir.

Üye sayısının dengeli çoğaltılması konusunda merkez karar ve yönetim kurulunca belirlenecek ölçütlerin gereğini, belirli süreler içinde uyanya karşın yerine getirmeyen ilçe ve il yönetim kurullarına, üst kurulca, işten el çektilir. İl yönetim kurulunca bu nedenle işten el çektilen ilçe yönetim kurulu, merkez karar

ve yönetim kuruluna yedi gün içinde itiraz edebilir. Merkez karar ve yönetim kurulunun kararı kesindir.

Ad Silme

Madde 14 — Üyenin, disiplin suçları dışında, başvurma belgesinde yanlış bilgi verdiği, üyeliğe yazım sırasında yasaların ve Tüzüğün öngördüğü nitelikleri taşımadığı ya da bu nitelikleri sonradan yitirdiği anlaşılırsa, ilçe yönetim kurulu, durumu, il yönetim kuruluna bildirir. İl yönetim kurulu, üyeden, yazılı olarak, en geç 15 gün içinde bilgi vermesini yazılı olarak ister. Bu süre içinde yanıt verilmezse ya da verilen yanıt geçerli görülmezse, il yönetim kurulu, o üyenin adını silmeye karar verir. Durumu, yedi gün içinde, ilgiliye, ilçesine ve genel sekreterliğe bildirir. İlgili üye, kendisine yapılan bildirimden başlayarak yedi gün içinde, merkez karar ve yönetim kuruluna itiraz edebilir. Bu kurulun kararı kesindir. Otuz gün içinde karara bağlanmayan itiraz kabul edilmiş sayılır.

Ad silme kararı kesinleşince, durum, genel sekreterlikçe, ilgili il ve ilçe başkanlıklarına ve üyeye bildirilir. Genel sekreterlik, aynı zamanda, genel merkezdeki ad silme işlemini sonuçlandırır.

Yargı organlarının kararları uyarınca üye defterinden adı silinenler hakkında gerekli işlemler doğrudan genel sekreterlikçe yapılarak, gereği, iline ve ilçesine bildirilir.

Üyelikten Çıkarma

Madde 15 — Program ve Tüzük kurallarına aykırı davranışlar, Partinin genel doğrultusuyla uyumsuzluğa düşenler, tutum ve davranışlarıyla Partiye zarar verenler hakkında, ilçe yönetim

kurulunun, il yönetim kurulunun veya merkez karar ve yönetim kurulunun üyelikten çıkarma istemi, ilgili disiplin kuruluna bildirilir.

Disiplin kurulları, engeç bir ay içinde, istemi karara bağlarlar. İlgili disiplin kurulu süresi içinde karar vermezse, istem, bir üst disiplin kuruluna bildirilir.

Üyelikten çıkarma kararlarının oluşturulmasında, Tüzüğün 82'inci maddesinin üçüncü fıkrasında yazılı kurallar uygulanır.

Doğrudan merkez disiplin kurulunca verilmemiş çıkarma kararlarına karşı, 15 gün içinde, bu kurula itiraz edilebilir. Çıkarma isteminin reddi durumunda da, istemde bulunan kurul, eğer red kararı merkez disiplin kurulunca alınmış değilse, sırasıyla üst disiplin kurullarına itiraz edebilir. Merkez disiplin kurulu kararları kesindir.

Disiplin kurullarına tanınan bir aylık süre içinde, çıkarılmas istenen üyenin katılabileceği bir seçim varsa, işlem o seçimden önce sonuçlandırılır.

Partiden Ayrılma

Madde 16 — Partiden ayrılmak isteyen üye, yazılı olduğu ilçe başkanlığına, ayrılma istemini yazıyla bildirir. İstem ve imzanın kendisine ait olduğu saptandıktan sonra, ilçe başkanlığınca, adı, üye defterinden silinir. Durum, il başkanlığına ve genel sekreterliğe yedi gün içinde bildirilir. Ayrılma istemi, ilçe başkanlığınca saklanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖRGÜT VE KURULLAR

Parti Örgütü

Madde 17 — Parti örgütü aşağıdaki biçimde oluşur:

- A. Merkez organları.
- B. İl ve ilçe örgütleri.
- C. TBMM Parti grubu.

Bunlardan her birinin oluşumu da aşağıdaki gibidir:

A. Merkez organları :

- a. Büyük kongre.
- b. Genel başkan.
- c. Merkez karar ve yönetim kurulu.
- d. Merkez disiplin kurulu.
- e. Küçük kongre.
- f. Merkez danışma kurulu.
- g. Merkez araştırma kurulu.

B. İl ve ilçe örgütleri:

- a. İl ve ilçe kongreleri.
- b. İl ve ilçe başkanları ile yönetim kurulları.
- c. İl ve ilçe disiplin kurulları.

C. TBMM Parti grubu:

- a. TBMM Parti grubu genel kurulu.
- b. TBMM grup başkanı.
- c. TBMM grup yönetim kurulu.
- d. TBMM grup disiplin kurulu.

Örgüt Yönetim Birimleri

Madde 18 — Örgüt yönetim birimleri, arası ile birbirine bağlı olmak üzere, ilçe yönetim kurullarından, il yönetim kurullarından ve merkez karar ve yönetim kurulundan oluşur.

Büyük Kongrenin Tanımı ve Yapısı

Madde 19 — Büyük kongre, Partinin en yüksek organıdır. Seçilmiş ve doğal üyelere oluşur.

Seçilmiş üyeler, TBMM üye tam sayısının iki katından çok olmamak üzere, Tüzükte gösterilen biçimde ve sayıda il kongrelerince seçilen üyelere dir.

Doğal üyeler, Parti genel başkanı, merkez karar ve yönetim kurulu üyeleri ve partili bakanlarla milletvekillere dir.

Doğal üyeler ayrıca il kongrelerince delege olarak seçilemezler.

Büyük kongreye, merkez araştırma kurulu üyeleri de, oy hakları bulunmaksızın katılırlar. Merkez karar ve yönetim kurulu adına, bazı karar tasarılarının, önerilerin, raporların sözcülüğünü yapabilirler; komisyon çalışmalarında ve genel kurulda görüş belirtirler.

Genel Başkanlık, TBMM Başkanlığı, başbakanlık yapmış büyük kongre üyesi olmayan partililer onur üyesidirler.

Ayrıca, Demokratik Sol Partinin ve düşüncenin gelişmesine önemli hizmeti geçmiş ancak delege seçimlerine katılmamış on kişi ile; yurt dışında çalışan ve Türk Demokratik Sol hareketine belirgin katkıda bulunan on beş üye, genel başkan tarafından,

merkez karar ve yönetim kurulunun da görüşü alınır, onur üyesi olarak büyük kongreye çağrılabilir.

Onur üyeleri, büyük kongrede, konuşabilirler, ancak oy kullanamazlar.

Büyük Kongrenin Toplanması

Madde 20 — Büyük kongre üye tam sayısı, delegelerle doğal üyelerin toplamıdır. Tümüne birden "büyük kongre üyesi" denilir. Büyük kongrenin toplantı yeter sayısı, üye tam sayısının salt çoğunluğudur. İlk çağrı üzerine yapılan toplantıda yeter sayı sağlanamıyorsa, ikinci çağrı üzerine yapılacak toplantıda yeter sayı aranmaz. İkinci çağrının günü, saati ve yeri, birinci çağrı ile birlikte duyurulur.

Büyük kongrede karar yeter sayısı, yasada veya Tüzükte aynı kural yer almadıkça, hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur.

Büyük kongrenin olağan toplantısı, en az iki yılda bir, merkez karar ve yönetim kurulunun belirleyeceği yer gün ve saatte ve yine bu kurulun belirleyeceği gündemle yapılır. Bunlar, genel başkanlıkça en az 30 gün önceden duyurulur.

Genel sekreterlik, büyük kongre toplantısının duyurusundan sonra en geç 15 gün içinde, büyük kongre üyelerini gösteren iki örnek listeyi ilgili seçim kurulu başkanlığına verir. Aynı zamanda, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini, ve çoğunluk sağlanamazsa ikinci toplantının ne zaman nerede yapılacağını bildirir; ve listelerin seçim kurulu başkanlığınca onaylanmasını sağlar.

Gündemin açıklanmasından sonraki 15 gün içinde, büyük kongre üyelerinden enaz yirmide biri, belli bir konunun gündeme eklenmesini yazılı olarak isteyebilir. Bu durumda istem geçici olarak gündeme alınır. Konunun görüşülebilmesi büyük kongrenin uygun görmesine bağlıdır. Öneride imzası bulunanlardan bir üye ile merkez karar ve yönetim kurulu adına bir üye konuşuttuktan sonra bu konuda oylama yapılır. Gündeme alınması oylama sonucunda kesinleşirse, konu, bir büyük kongre komisyonunda rapora bağlandıktan sonra genel kurulda görüşülür.

Büyük kongrenin olağanüstü toplantıları, genel başkanın veya merkez karar ve yönetim kurulunun gerek görmesi veya büyük kongre üyelerinin enaz beşte birinin yazılı istemi üzerine yapılır. Olağanüstü toplantının gündemi, yeri günü saati engeç 20 gün önceden genel başkanca duyurulur. Olağanüstü toplantıda yalnız toplantıyı isteyenlerin belirttikleri gündem konuları görüşülür; ve ancak genel başkanın gündeme önceden madde koyması durumunda seçim yapılabilir. İvedi durumlarda, genel başkan, duyuru süresini kısaltabilir. Gündem konuları dışında, genel başkan, genel durumla ilgili açıklamalarda bulunabilir.

Büyük kongreyi, genel başkan, onun yokluğunda genel sekreter, genel başkanlığın boşalmış olması durumundaysa merkez karar ve yönetim kurulunca kendi içinden seçilmiş üye açar.

Büyük kongrede başkanlık kurulu, bir başkanla iki başkan yardımcısından ve, başka bir karar alınmadıkça, altı yazmandan oluşur. Başkanlık kurulu açık oyla seçilir; ancak, oyların sayımında zorluk veya duraksama olursa, genel başkan veya genel kurul, seçimin, ad okunarak veya gizli oyla yapılmasını kararlaştırabilir.

Büyük Kongrenin Görev ve Yetkileri

Madde 21 — Büyük kongrenin görev ve yetkileri aşağıdadır:

- * Genel başkanı, merkez karar ve yönetim kurulunu ve merkez disiplin kurulunu seçmek.
- * Tüzük ve Programda değişiklik yapmak.
- * Gelir-gider kesin hesabını kabul veya reddetmek.
- * Merkez karar ve yönetim kurulunu aklamak.
- * Partinin politikasına ve kamu görevlerine ilişkin konularda görüşmeler yaparak bağlayıcı kararlar almak veya dileklerde bulunmak.
- * Yasaların veya Tüzüğün gösterdiği konuları karara bağlamak.
- * Parti kapanmasına, başka bir partiyle birleşmesine, tüzel kişiliğine son verilmesine ve bu durumda malların tasfiye ve intikal biçimine ilişkin kararlar almak.

Büyük Kongre Görüşmeleri ve Seçimleri

Madde 22 — Büyük kongre, genel başkan, merkez karar ve yönetim kurulu, merkez disiplin kurulu seçimlerini, yargı gözetiminde gizli oy açık sayım ilkesine göre, Siyasal Partiler yasasıyla öngörülen biçimde yapar.

Genel başkan, büyük kongre başkanlık kurulunun seçimini sağlar.

Büyük kongre başkanı, varsa gündem değişiklikleri önerilerini öncelikle karara bağlar ve çalışmaların gündeme uygun olarak yürütür.

Büyük kongreye sunulacak raporlar, karar tasarıları ve öneriler, parti organlarıyla, üyelerle, ilgili toplum kesimleriyle ilişki ve iletişim içinde olgunlaştırılır; olağan büyük kongreden en az bir ay önce, basılı olarak, merkez karar ve yönetim kurulunca, büyük kongre üyelerine de duyurulmak üzere, il ve ilçe örgüt birimlerine ulaştırılır ve kamuoyuna açıklanır.

İl yönetim kurullarıyla ilçe yönetim kurullarının temsilcileri ve her ilin büyük kongre üyeleri önceden toplanarak, raporları, tasarıları ve önerileri görüşürler, fakat bağlayıcı kararlar alamazlar.

Tasarılar ve öneriler, ancak ilgili büyük kongre komisyonlarının raporları ile birlikte, genel kurulda görüşülür ve karara bağlanır.

Gündemin gerektirdiği büyük kongre komisyonları, merkez karar ve yönetim kurulunca, önceden belirlenir. Her ilin büyük kongre öncesi yapacağı toplantıda, tüm illerden üye bulunması gerekebilecek komisyonlar için, o ilin büyük kongre üyeleri arasından, birer temsilci adayı seçilir. Komisyonlara, merkez karar ve yönetim kurulu ile TBMM grup yönetim kurulundan da ayrıca ikişer temsilci adayı seçilir. Bu temsilci adayları, büyük kongreden en az iki gün önce, merkez karar ve yönetim kurulunca belirlenecek yerlerde toplanırlar, ve komisyonların büyük kongreye sunacakları raporlar için ön hazırlık yaparlar. Büyük kongrede, o komisyonların bu temsilci adaylardan oluşması açık oya sunulur. Çoğunluk uygun görürse, komisyonlar, bu temsilcilerden oluşur. Uygun görmezse, bu temsilcilerin raporları için yaptıkları ön hazırlıklar, büyük kongrece gösterilecek

adaylar arasından seçilen komisyonlara aktarılır. Komisyonlar, raporlara, kesin biçimlerini, büyük kongre çalışmalarını başladık-tan sonra yapılacak toplantılarında verirler. Komisyon toplantı-larında, zamanın elverdiği ölçüde, komisyon dışındaki büyük kongre üyeleri de görüş belirtebilirler.

Büyük kongrede merkez organlarına adaylıklarını, başkanlık kurulunca belirtilecek süre içinde koyanların adları tek bir liste-de toplanıp basılır. Başka liste dağıtılamaz ve kullanılamaz. Ge-nel başkan adaylarının oy pusulaları ayrı ayrı basılır. Aday liste-lerindeki sıralama, adaylar arasından, büyük kongre başkanlık kurulunca yüksek sesle ad çekimi yapılarak belirlenir.

Tüzük ve Programda değişiklik yapılması konusunda veya Parti politikasını ilgilendiren konularda karar alınmasına ilişkin öneriler, ancak bunların genel başkan, merkez karar ve yönetim kurulu veya büyük kongre üyelerinin en az yirmide biri tarafın-dan yapılmış olması durumunda, gündeme alınabilir. Bu konu-larda da ancak, ilgili komisyonların kurulması ve komisyon ra-porları genel kurula sunularak görüşmeler yapılması sonucunda karar alınabilir.

Öneri, büyük kongre üyelerinin en az yirmide birinden gelmiş-se, geçici olarak gündeme alınır; konunun görüşülmesi, büyük kongrenin uygun görmesine bağlıdır. Bununla ilgili oylamadan önce, istemde bulunanlardan bir üye ile, merkez karar ve yö-ne-tim kurulundan bir üye konuşur.

Büyük kongrede, komisyonlardan geçmemiş, komisyonlarda rapora ve karar tasarılarına bağlanmamış konularda herhangi bir önerge görüşülemez ve oylanamaz..

Yasalar, Tüzük ve Program çerçevesinde toplumu ve devleti ilgilendiren konularla kamu faaliyetleri konularında karar alın-

masına ilişkin önerileri karara bağlamak, bu önerilerin, büyük kongrede hazır bulunan üyelerin üçte biri tarafından yapılmış olmasına bağlıdır. Bu öneriler büyük kongrede seçilecek bir komisyonda görüşüldükten sonra, komisyon raporuyla birlikte incelenir ve karara bağlanır.

Büyük kongre kararları bütün parti organlarını ve üyeleri bağlar. Bu kararlar kamuoyuna ve üyelere duyurulur.

Karar tasarılarının ve önerilerin demokratik süreç içinde geniş katılımı olgunlaştırılıp oluşturulmasına ve büyük kongrede nasıl işlem göreceğine ilişkin konularla, büyük kongre çalışmalarının verimliliğini ve demokratikliğini güvence altına alacak kurallar ve yöntemler "Büyük Kongre Yönetmeliği"nde belirlenir. Bu yönetmelik, büyük kongrenin ilk toplantısında öncelikle görüşülerek karara bağlanır.

Genel Başkan

Madde 23 — Genel başkan, büyük kongrece, bir sonraki büyük kongreye kadar görev yapmak üzere, gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla seçilir. İlk iki oylamada sonuç alınamazsa, üçüncü oylamada en çok oy alan aday seçilir.

Genel başkanın seçiminde, Siyasal Partiler Yasasının ilgili maddesindeki kurala uyulur.

Genel başkan, merkez karar ve yönetim kurulunun ve, disiplin kurulları dışında, tüm Parti organlarının doğal başkanıdır ve bunların toplantılarında oy kullanabilir.

Partiyi genel başkan temsil eder. Yasalardaki özel hükümler saklı kalmak koşuluyla, Parti adına dava açma ve husumet yetkisi, onun adına, genel sekreterce kullanılır.

Genel başkanın yurt dışında bulunduğu veya özürli olduğu durumlarda kendisine genel sekreter vekâlet eder, ve onun katılmadığı toplantılara başkanlık eder.

Genel başkanlığın boşalması durumunda, merkez karar ve yönetim kurulu, Partiyi temsil yetkisini kendi içinden seçeceği bir üyeye verir. Engeç 30 gün içinde, yeni genel başkanı seçmek üzere, merkez karar ve yönetim kurulu, büyük kongreyi toplantıya çağırır. Yeni genel başkan seçilinceye kadar, temsil yetkisi verilen merkez karar ve yönetim kurulu üyesi, bu görevi vekâleten yürütür.

Genel başkan, Partinin, Tüzüğe, Programa ve büyük kongre kararlarına bağlı olarak çalışmasını, üyelerin sürekli ve etkin katılım olanaklarından tam olarak yararlanabilmelerini, örgüt birimleriyle TBMM Grubunun uyumlu olarak çalışmasını, ve Partinin tüm organları ve üyeleri arasında verimli bir işbirliği ve dayanışma sağlanmasını, ve Parti çalışmalarında eşgüdümü gözettir.

İç ve dış politika konularında Partiyi bağlayıcı açıklamalar, ancak genel başkanca veya onun görevlendireceği kişilerce yapılabilir.

Genel başkan, Parti yönetim birimlerini, kurul ve organlarını ve görevlilerini, birlikte veya ayrı ayrı toplantıya çağırabilir.

Genel başkan, Parti görevlerinin ve çalışmalarının en iyi biçimde yürütülmesi için gereken önlemleri alır. Yetkili kurullarca verilen kararların ilgililerce uygulanmasını denetler. Parti örgütüne ve ilgililere gerekli gördüğü bildirimleri yapar.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu

Madde 24 — Merkez karar ve yönetim kurulu, genel başkan dışında, büyük kongrenin gizli oyla seçtiği 20 üyeden oluşur.

Kurula seçilenler dışındaki adaylar arasında en az oyla seçilenin yarısından az oy almamış olanlar, aldıkları oy sırasına göre, yedek üyedirler. Büyük kongre, yedeklerin ayrıca seçilmesini kararlaştırabilir. Aday sayısı 50'den azsa, bu, zorunludur. Yedek üyelerin oylarının eşit olması durumunda, çağırma sırası, merkez karar ve yönetim kurulunca oylamayla veya ad çekimiyle belirlenir.

Asılların veya yedeklerin sonunda eşit oy alanlar olursa aralarında ad çekimi yapılır.

Merkez karar ve yönetim kurulu, Partiyi yönetmekle ve seçimlere her an hazır bulundurmakla yükümlüdür.

İki büyük kongre arasında, Tüzüğe ve Programa ve büyük kongre kararlarına uymak koşuluyla, Partiyi ilgilendiren konularda karar almaya yetkili en üst karar ve yürütme organı, merkez karar ve yönetim kuruludur. Tüzüğün öngördüğü, "Büyük Kongre Yönetmeliği" ve "TBMM Grubu İç Yönetmeliği" dışındaki bütün yönetmelikler bu kurulca karara bağlanır.

Zorunlu nedenlerle büyük kongrenin toplanamadığı durumlarda, merkez karar ve yönetim kurulu, Partinin hukuki varlığına son verilmesi ve Tüzüğün veya Programın değiştirilmesi dışındaki bütün kararları alabilir.

Uluslararası ilişkileri, merkez karar ve yönetim kurulu yürütür. Uluslararası kuruluşlara üyelik kararını vermeye yetkilidir. Ancak, bu kararın verilip partililere duyurulmasından sonra bir ay içinde büyük kongre üyelerinin beşte birinden yazılı istek

gelirse, konu, büyük kongrenin olağan toplantısında veya, ivedi durumlarda, olağanüstü toplantısında karara bağlanır. Bir ay içinde böyle bir istek gelmemişse, karar kesinlik kazanır.

Merkez karar ve yönetim kurulu, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla, bir genel sekreter seçer. İlk iki oylamada sonuç alınamazsa, üçüncü oylamada en çok oy alan aday genel sekreter seçilir. Merkez karar ve yönetim kurulu, genel sekreteri, gizli oyla ve salt çoğunluğunun kararıyla görevden alabilir.

Genel başkanla genel sekreter, çalışmalarında kendilerine yardımcı olmak üzere, merkez karar ve yönetim kurulu üyelerine sürekli veya geçici görevler verebilirler.

Sürekli görevlilerin ilgilenecekleri konular ve sıfatları, "Çalışma Kuralları Yönetmeliği"nde gösterilir.

Sürekli görevlilerden biri saymanlık işlevini üstlenir. Sayman, olağan saymanlık görevleri dışında, Partiye gelir sağlama çalışmalarından ve mali işlemlerden de sorumludur.

Genel sekreter, yokluğunda veya özürlü olduğu durumlarda, sürekli görevlilerden hangisinin kendisine vekâlet edeceğini, genel başkanın onayını alarak belirler.

Merkez karar ve yönetim kurulu, yedi günde bir olağan toplantısını yapar. İvedi karar konularının bulunmadığı durumlarda, olağan toplantı yedi gün ertelenebilir. Kurul, olağanüstü toplantıya, genel başkan tarafından, veya üye tam sayısının üçte bir üyesinin yazılı istemiyle çağınır.

Olağan toplantılara bir yılda üç kez özürsüz katılmayanların üyeliği, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ve gizli oyla alınacak kararla düşer.

Merkez karar ve yönetim kurulunun örgüt konularıyla doğrudan ilgili olanlar dışındaki toplantılarına, Parti ve TBMM çalışmalarında uyum sağlanmasını kolaylaştırmak amacıyla, grup başkan vekilleri de katılırlar. Grup başkan vekilleri söz alabilir ve öneride bulunabilirler, ancak oy kullanamazlar. Genel başkan, gerek gördüğünde, toplantılara, grup yönetim kurulu üyelerini de çağırabilir.

Merkez karar ve yönetim kurulunun çalışma yöntemleri ve kuralları "Çalışma Kuralları Yönetmeliği"nde gösterilir.

Küçük Kongre

Madde 25 — Küçük kongre, merkez karar ve yönetim kurulunun yetki alanına giren konularda danışmada bulunmak üzere, gerekli görüldükçe, bu kurulca toplantıya çağınır. Küçük kongre, genel başkandan, merkez karar ve yönetim kurulundan, Partinin milletvekillerinden ve il başkanlarından oluşur.

Genel ve yerel seçim dönemleri başlamak üzereyken küçük kongrenin toplantıya çağınması zorunludur.

Küçük kongreyle ilgili kurallar, "Kongreler Yönetmeliği"nde belirtilir.

Merkez Danışma Kurulu

Madde 26 — Merkez danışma kurulu, merkez karar ve yönetim kurulunun, TBMM grubunun, Partili bakanların ve yerel yönetimlerin, örgütle ve toplumla verimli iletişim ve ilişki içinde çalışmalarına yardımcı olmak üzere, aşağıdaki kimselerden oluşur:

- * Merkez karar ve yönetim kurulu üyeleri.
- * TBMM grubu başkan vekilleri
- * Partili bakanlar.
- * Merkez araştırma kurulu üyeleri.
- * Nüfus bakımından en büyük üç ilin il başkanları.
- * Birbirine yakın dört ilden birinin, iller arasında yapılacak ad çekimine göre belirlenecek sıra ile, il başkanları.
- * Partili büyükşehir belediye başkanları.
- * Birbirine yakın dört ilden birinin, iller arasında ad çekimine göre belirlenecek sıra ile, partili il merkezi belediye başkanı; ya da, il merkezinde partili belediye başkanı seçilmemişse, nüfus bakımından en büyük ilçe merkezinin partili belediye başkanı.
- * Nüfus bakımından en büyük üç ilin büyük kongre delegelerinin kendi aralarından seçecekleri, herhangi bir kurul üyesi olmayan birer temsilci.
- * İller arasında ad çekimine göre belirlenecek sıra ile, biribirine yakın dört ilden birinin büyük kongre delegelerinin herhangi bir kurul üyesi olmayan birer temsilcisi.

Dörder illik gruplar, merkez yönetim kurulunca belirlenir. Merkez danışma kurulu, iki olağan büyük kongre arası dönemde dört kezden az olmamak üzere, en çok altı ay arayla toplanır. Gereğinde genel başkan tarafından olağanüstü toplantıya da çağırılabilir. Genel başkanın başkanlığında, genel sekreterle genel başkanın belirleyeceği iki merkez karar ve yönetim kurulu üyesinden oluşan bir başkanlık kurulunca yönetilir.

Merkez danışma kuruluna dörder illik gruplardan sıra ile katılan il başkanları, belediye başkanları ve öteki il temsilcileri, kendi gruplarındaki illerin çalışmaları arasında eşgüdüm ve dayanışma sağlamakla yükümlüdürler.

Merkez Araştırma Kurulu

Madde 27 — Merkez karar ve yönetim kurlu, belirli uzmanlık dallarını yetkiyle temsil edebilecek partililerden bir merkez araştırma kurulu oluşturur.

Bu kurulda, sosyal bilimler dallarında veya teknik konularda uzman beş kişi, beş işçi, enaz üçü köylü olmak üzere beş kooperatifçi, iki esnaf ve sanatkâr, değişik meslek dallarından üç uzman, üç ekonomik işletmeci, ve toplumsal eğitim çalışmalarında deneyimli üç kişi bulunur.

Bu kurulun üyeleri, genel başkanın ve genel sekreterin önereceği kimseler arasından, merkez karar ve yönetim kurulunca seçilir. Kurul, gereğinde, aşamalı olarak oluşturulabilir.

Merkez araştırma kurulu, Partinin araştırma, yayın ve eğitim çalışmalarına ve toplumsal ilişkilerine yardımcı olur; gereksinmelere göre oluşturulacak değişik araştırma, danışma ve eğitim kurul ve gruplarının çalışmalarına ve eşgüdümüne katkıda bulunur.

Bu kurulun çalışmalarına ilişkin konular "Danışma ve Araştırma Yönetmeliği"nde düzenlenir.

İl, İlçe ve Bölge Eşgüdüm Toplantıları

Madde 28 — İlçelerde, illerde ve dörder ilden oluşan 16 bölgede, sırası ile, altı ayda bir danışsal nitelikte toplantılar düzenlenerek, Tüzük ve Programla yönetmelik ve yönergeler ve büyük kongre ve merkez karar ve yönetim kurulu kararları doğrultusunda, Parti ve seçim çalışmaları, bu çalışmaların verimini artırmak için yapılması gerekenler, ve yerel ve genel sorunlar görüşülür; örgüt çalışmalarının eşgüdümü sağlanır.

İlçe eşgüdüm toplantısına, ilçe yönetim kurulu, ilçedeki partili belediye başkanları, il genel meclisi üyeleri, köy ve mahallelerden gelecek temsilciler ve Siyasal Partiler Yasası ile seçim yasalarının öngördüğü Parti görevlileri katılırlar. Bu toplantılarda o ilin partili milletvekilleri de bulunabilir.

İlçe eşgüdüm toplantısında, ilçe başkanıyla birlikte il eşgüdüm toplantısına katılacak öteki temsilciler seçilir.

İl eşgüdüm toplantısına, il yönetim kurulu, o il merkezinin partili belediye başkanı -yoksa, nüfus bakımında en büyük ilçe merkezinin partili belidiye başkanı-, ilçe başkanlarıyla ilçe temsilcileri, il genel meclisi grubu temsilcileriyle, o ilin büyük kongre delegelerinin merkez danışma kurulu için kendi aralarından seçtikleri temsilcisi katılırlar. Toplantıda o ilin milletvekilleri de bulunur.

Dörder ilden oluşan her bölge eşgüdüm toplantısına, o illerin merkez danışma kurulundaki üyeleri katılırlar.

Bölge ve il eşgüdüm toplantılarına, merkez karar ve yönetim kurulunca görevlendirilecek üyeler de, gözlemci olarak ve kurul adına açıklamalarda bulunmak üzere, katılırlar. Olanaklar ölçüsünde ilçe eşgüdüm toplantılarına da merkez karar ve yönetim kurulunca gözlemciler gönderilebilir.

Bölge, il ve ilçe eşgüdüm toplantılarına ve bu toplantılar sonunda hazırlanacak raporlara ilişkin ayrıntılı kurallar; o arada, ilçe eşgüdüm toplantılarına köy ve mahallelerden gelecek temsilcilerin ve il eşgüdüm toplantılarına ilçelerden gelecek temsilcilerin nasıl seçilecekleri, "Bölge, İl ve İlçe Eşgüdüm Toplantıları Yönetmeliği"nde belirtilir.

Merkez Danışma Kurulu Raporu

Madde 29 — Altı ayda bir, merkez karar ve yönetim kurulunca, merkez danışma kuruluna götürülecek raporlar, merkezin tüm örgütle, üyelerle ve toplumla ilişkilerinde ve kamuoyu ile iletişiminde önemli bir dinamik araç oluşturacak, demokratik katılıma her düzeyde gerçeklik kazandıracak ve Parti içi eğitime ve özeğitime katkıda bulunacak bir süreç içinde hazırlanır. Bu amaçla, her bölge eşgüdüm toplantısı, ve nüfus bakımından en büyük üç ildeki eşgüdüm toplantıları, parti çalışmalarını ile toplum sorunları ve kamuoyu eğilimleri ve çalışan halk kesimlerini ilgilendiren konular üzerinde bilgi veren, değerlendirme ve öneriler içeren bir rapor hazırlar.

Ayrıca, TBMM grubu yönetim kurulu, TBMM çalışmalarına ağırlık veren bir rapor hazırlar.

Merkez araştırma kurulu da, ülke ve dünya sorunları ve yapılan araştırma ve eğitim çalışmaları hakkında bir rapor hazırlar.

Bu raporlar, merkez danışma kurulu toplantısından en az bir ay önce genel başkanlığa ulaştırılır.

Merkez karar ve yönetim kurulunun bunlardan da yararlanarak hazırlayacağı rapor, merkez danışma kurulunda görüşülür.

Raporun, görüşmeler gözönünde tutularak merkez karar ve yönetim kurulunca yapılan değerlendirmeye göre hazırlanacak bir özeti, görüşmeler ışığında hazırlanacak bir bildiriyle bir-

likte, kamuoyuna açıklanır; ve, yapılması gereken çalışmalara ilişkin yönergeler de eklenerek, TBMM grubu üyelerine, bütün Parti organlarına, partili belediye başkanlarına ve belediye ve il genel meclisi grup başkanlıklarına gönderilir.

İlgili kurullar ve organlar, bunları kendi toplantılarında değerlendirebilir ve çalışmalarını ona göre düzenlerler.

İlçe yönetim kurulları, bu belgelerin köy ve mahallelerdeki partililerce incelenip değerlendirilmesini sağlamakla yükümlüdürler.

Merkez danışma kurulu toplantısını izleyen ilçe, il ve bölge eşgüdüm toplantılarında, bu belgeler, köy ve mahallelerdeki partililerin de görüşlerinin ışığında, ve çalışmalar ve uygulamalar da gözönünde tutularak, değerlendirilir.

Bu değerlendirmelerin sonuçlarına, bir sonraki merkez danışma kurulu toplantısı için hazırlanacak bölge raporlarında yer verilir.

Raporun geniş katılım süreci içinde hazırlanışı ve değerlendirilişi ile ilgili konular, "Bölge İl ve İlçe Eşgüdüm Toplantıları Yönetmeliği"nde belirtilir.

İl Kongresi

Madde 30 — İl kongresi, ilçe konrelerince seçilen en çok 600 delegeden oluşur. İl'in partili milletvekilleriyle yönetim ve disiplin kurulları başkan ve üyeleri, il kongresinin doğal üyeleridirler. Geçici yönetim kurulu başkanı ile üyeleri kongreye katılabilirler ancak, kongre delegesi değillerse, oy kullanamazlar.

İlçelerden seçimle gelecek delege sayısı, ilçelerde Partinin son genel seçimlerde aldığı oy oranlarına göre, merkez karar ve yönetim kurulunca saptanır ve ilçe kongrelerinden enaz bir ay önce duyurulur. Son genel seçimlere girilmemiş iller varsa, o illerin ilçeleriyle ilgili oranlar, ilçelerin üye sayısına göre aynı kurulca saptanır ve duyurulur.

İl kongresinde, il başkanı, il yönetim kurulu ile yedekleri, il disiplin kurulları ile yedekleri, ve o ilin milletvekili sayısının iki katı büyük kongre delegeleri seçilir.

İl başkanının seçiminde Siyasal Partiler Yasasının ilgili maddesindeki kurala uyulur.

İlçe Kongresi

Madde 31 — İlçe kongresi, ilçe ve çevresindeki köy ve mahallelerde yazılı asıl üyelerin seçtikleri en çok 400 delegeden oluşur. İlçe yönetim kurulu ve disiplin kurulu başkan ve üyeleri ilçe kongresinin doğal üyeleridir. Geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri de kongreye katılabilirler; ancak, kongre delegesi değillerse, oy kullanamazlar.

İlçe kongrelerinde seçilecek delegelerin seçimleri, köy ve mahallelerdeki asıl üye sayıları esas alınarak belirlenecek kontenjanlara göre yapılır. İlçe başkanlığı bu kontenjanları delege seçimlerinden en geç 7 gün önce partililere duyurur. Üye sayısı delege kontenjanı verilmesini gerektiren oranın altında olan köy ve mahallelerde, komşu veya uygun köy ve mahalleler birleştirilerek seçim yapılabilir.

Delege seçimi işlemlerini yürütmek üzere köy ve mahallelerdeki üyelerden biri görevlendirilir. Köy ve mahallelerdeki üyeler,

bu görevliyi seçmek üzere bir araya geldiklerinde, seçilecek delegelere ışık tutmak ve kongrelere kamuoyunu yansıtmak amacıyla, yerel ve genel sorunları görüşürler.

Delege seçimleri gizli oy açık ayrım yöntemiyle yapılır. Seçim sonuçları ve seçime katılanlar bir tutanakla saptanır. Bu tutanak ve kullanılan oylar ilçe başkanlığına verilir ve orada saklanır.

İlçe kongresinde, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ile yedekleri, ilçe disiplin kurulu ile yedekleri ve il kongresi delegeleri seçilirler. Delege seçimlerinin başlangıç ve bitim tarihleri merkez karar ve yönetim kurulunca saptanır ve duyurulur.

İlçe başkanının seçiminde Siyasi Partiler Yasasının ilgili maddesine uyulur.

İl ve İlçe Kongrelerinin Ortak Kuralları

Madde 32 — İl ve ilçe kongreleri, 20 aydan az ve iki yıldan uzun olmamak koşulu ile, merkez karar ve yönetim kurulunun belirleyeceği süreler içinde toplanır.

İl ve ilçelerin kongre tarihleri, il ve ilçe yönetim kurullarının görüşleri de alınarak, merkez karar ve yönetim kurulunca belirlenir; ve enaz 20 gün önceden ilgili kurullara bildirilir.

İl ve ilçe yönetim kurulları, kongre gününü, yerini, saatini ve gündemini, kongre üyelerine, enaz yedi gün öncesinden duyururlar. Çoğunluk sağlanamazsa kongrenin ne gün ve saatte nerede toplanacağı da duyuruda belirtilir. Bu durumda, kongre, çoğunluk aranmadan toplanır.

Kongrede seçilebilmek için kongre üyesi olma zorunluluğu yoktur. Ancak adaylığı konan kimsenin bunu kabul ettiği önceden belirlenmiş olmalıdır.

İl ve ilçe başkanları, yönetim kurulları ve disiplin kurulları en çok iki yıl süreyle görev yapmak üzere seçilirler.

İl ve ilçe yönetim kurullarının kongrelerine sunacakları raporlar en geç yedi gün öncesinden, il ve ilçe merkezlerinde, kongre delegelerinin incelemesine sunulur; yerel gazetelerde de yayınlanmasına çalışılır.

İl ve ilçe kongrelerinde seçilecek organlara aday olanların ve delege adaylarının adları tek birer listede toplanır ve adayların sıraları ad çekimiyle belirlenir. İl ve ilçe başkanları için ayrı ayrı oy puslaları kullanılabilir.

Seçilemeyen adaylar arasında, en düşük oyla seçilen üyenin yarısından az oy almamış olanlar, aldıkları oy sırasına göre, yedek üye olurlar. Kongre isterse, yedek üyeler ayrıca seçilebilir. Kurul üye sayısının en az iki buçuk katı aday yoksa, bu zorunludur. Yedek üyelerin oylarının eşit olması durumunda, çağırma sırası, Kurulca oylamayla veya ad çekimiyle belirlenir. Asılların veya yedeklerin sonunda eşit oy alanlar olursa aralarında ad çekimi yapılır.

İl ve ilçe olağanüstü kongreleri, üst yönetim kurullarının kararı ile toplanabileceği gibi, ilçedeki üyelerin beşte birinin yazılı başvurusu ile ilçe olağanüstü kongresi ve ildeki üye sayısının beşte birinin veya ilçelerin yarısından çoğundaki yönetim kurullarının yazılı başvurusu ile il olağanüstü kongresi toplanır.

İl veya ilçe olağanüstü kongreleri, karar veya istem tarihinden sonra engeç 20 gün içinde yapılır ve toplantı yeri, günü, saati ve gündemi enaz yedi gün öncesinden duyurulur.

Kongre üyelerinin listelerindeki itiraz ve inceleme sonucunda kesinleşen değişiklikler, ilgili kurullarca, adları çıkarılanlara ve eklenenlere derhal duyurulur.

İl ve ilçe organları seçimleri ile il kongresi ve büyük kongre delegelerinin seçimleri, yargı gözetimi altında, gizli oy, açık ve aralıksız seçim yöntemiyle yapılır. Seçimlerde, kongresi yapılan birimin yönetim kurulunca seçim kurulu başkanına onaylatılarak ilgili örgüt birim merkezinde üyelere duyurulan kesinleşmiş listeler kullanılır. Bu listelerde adı bulunmayanlar oy kullanamazlar. Seçimler, seçim kurulu başkanınca oluşturulan seçim sandık kurulunca yürütülür ve sonuçlandırılır.

Kongre üyeleri, kimliklerini, nüfus kimlik belgesi veya geçerli üye kimlik belgesi ile kanıtladıktan sonra, listedeki adlarının karşısındaki yeri imzalayarak, oy kullanırlar.

Seçim işlemleri başlamadan önce kongre başkanı, seçimlere ilişkin işlemleri ve uygulanacak yöntemleri üyelere anlatır.

İl ve ilçe kongrelerinde, Siyasi Partiler Yasasının ilgili hükümlerindeki kurallara uyulmasından, ve bu kuralların gereklerinin zamanında ve eksiksiz yerine getirilmesinden, kongre aşamasına kadar, kongresi yapılan yönetim kurulu, kongre açıldıktan sonra da kongre başkanlık kurulu sorumludur.

Kongreye, alt yönetim birimi kongrelerinde veya köy ve mahalle toplantılarında seçilen partili üyelere "delege", görevleri nedeniyle kongrelerin doğal üyeleri olanlarla birlikte delegelerin tümüne de "kongre üyesi" denilir.

Kongre üye tam sayısı, kongre delegeleri ile doğal üyelerinin toplamıdır.

İl ve ilçe kongreleri, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Kongrelerde kararlar, hazır bulunanların salt çoğunluğu ile alınır.

Kongreyi, ilgili birimin başkanı; o yoksa, yönetim kurulunun sekreter üyesi; o da yoksa, kongreye katılan bir üst birim temsilcisi açar.

Kongrelerle ilgili çağrı, ilçe kongreleri için ilçe seçim kurulu başkanına, ilçede birden çok seçim kurulu varsa, ilçe birinci seçim kurulu başkanına, toplantı gününden en az onbeş gün önce bildirilir. Kongreye katılacak üyelerin listelerinin iki örneği ile kongre gündemi bildirime eklenir ve çoğunluk sağlanamazsa yapılacak ikinci toplantının gün, yer ve saati de bildirimde belirtilir.

İl kongreleri için aynı belgeler, aynı süre içinde, ilgili il seçim kurulu başkanına, il yönetim kurulunca verilir.

Kongresi yapılacak yönetim biriminin başkanı, ilgili idari makamlara da, süresi içinde, gereken bildirimlerde bulunur.

Kongre gündemi, ilgili birimin yönetim kurulunca düzenlenir. Gündemde, açılış, kongre başkanlık kurulu seçimi, çalışma ve hesap raporlarının okunması, görüşülmesi, oylanması, yönetim kurulu başkan ve üyelerinin aklanması ile, il ve ilçe organlarının ve delegelerin seçimleri ve ilgili yönetim kurulunca veya üst kurullarca uygun görülen konular bulunur.

Gündem maddelerinin sırası çoğunluk kararı ile değiştirilebilir. Kongre üyelerinin 20'de birinin yazılı istemi ile kongre başkan-

lık kurulu oluşturuluncaya kadar önerilecek konular da, çoğunluğun uygun görmesi durumunda, gündeme eklenir.

Kongre açıldıktan sonra, partililer arasından bir başkan, ve kongre üyeleri arasından kongrece kararlaştırılacak sayıda ikinci başkan ve yazman seçilir, i

Disiplin kurullarının başkanları ve üyeleri, kongre başkanlık kurullarında görev alamazlar.

Gizlilik kararı alınmadıkça il ve ilçe kongrelerinin oturumları açıktır.

Kongrelerde hesap raporları ile kongrelerin ele almayı kararlaştırdığı konular, bunlarla ilgili olarak oluşturulacak komisyonların raporları okunduktan sonra görüşülür ve oylanır.

Kongre kararları, kongre başkanlığınca üyelere duyurulur ve tutanağa bağlanır. Görüşmelerin özetlerini ve kararları içeren tutanak başkanlık kurulunca imzalanır. Aksine karar olmadıkça, kongre kararları açık oylama ile alınır.

Kongrede üyelere istem sırasına göre söz verilir. Konuşma süreleri, gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce kongrece belirlenir.

Kongrelerde üst yönetim kurulu temsilcisi ile merkez karar ve yönetim kurulu üyelerine, sıra gözetmeksizin ve süre sınırlaması uygulanmaksızın söz verilir. Ancak, söz alan üst kurul üyeleri, bu yüzden kongre üyelerinin konuşma olanaklarının engellenmemesine özen gösterirler.

Çalışma raporu için beş, öteki gündem maddeleri için üç üye konuşmadıkça yeterli önergesi işleme konulamaz.

İlçe kongrelerine köy ve mahallelerden katılacak delegelerin seçimi, il ve ilçe kongrelerinin toplanmaları ve çalışma düzenleri, "Kongreler Yönetmeliği"nde belirlenen kurallara göre düzenlenir.

İl Yönetim Kurulu

Madde 33 - İl yönetim kurulu, il başkanı ile birlikte on beş üyeden oluşur. Boşalan üyeler yedeklerle doldurulur. Kurul boşalmışsa, yedekler, merkez karar ve yönetim kurulunca göreve çağınır.

İl yönetim kurulunun çalışmaları, merkez karar ve yönetim kurulunca yeterli görülüyorsa veya olağanüstü kongre toplamakta güçlük varsa, boşalmalar nedeniyle üye sayısı dokuza kadar inen il yönetim kurulları görevlerini sürdürürler. Ancak üye sayısının eksilmesi çalışmalarda aksamalara yol açıyorsa, merkez karar ve yönetim kurulu, boşlukların yedeklerle doldurulmasından sonra üye sayısı 15'in altına düşen il yönetim kurulunun yerine yenisinin seçilmesi için olağanüstü kongre yapılmasını isteyebilir. Bu amaçla yapılacak kongreye kadar, gereğinde, geçici bir il yönetim kurulu atayabilir.

İlçe Yönetim Kurulu

Madde 34 — İlçe yönetim kurulu, ilçe başkanı ile birlikte, dokuz üyeden oluşur. Boşalan üyeler yedeklerle doldurulur. Kurul boşalmışsa, yedekler, il yönetim kurulunca göreve çağınır.

Merkez ilçelerde örgütlenme, ilçe kuruluşları için belirlenen kurallara göre yapılır.

İlçe yönetim kurulunun çalışmaları üst kurullarca yeterli görülüyorsa veya olağanüstü kongre toplamakta güçlük varsa,

boşalmalar nedeniyle üye sayısı beşe kadar inen ilçe yönetim kurulları görevlerini sürdürürler. Ancak üye sayısının eksilmesi çalışmalarda aksamalara yol açıyorsa, il yönetim kurulu, boşlukların yedeklerle doldurulmasından sonra üye sayısı 9'un altına düşen ilçe yönetim kurulu yerine, merkez karar ve yönetim kurulunun onayını almak koşuluyla, yenisinin seçilmesi için olağanüstü kongre yapılmasını isteyebilir. Bu amaçla yapılacak kongreye kadar, gereğinde, geçici bir ilçe yönetim kurulu atayabilir.

Merkez karar ve yönetim kurulu, göreve devam edilmesine veya seçim yapılmak üzere ilçe kongresi toplanmasına karar verebileceği gibi, il yönetim kurulunun kararını da değiştirebilir veya kaldırabilir. Merkez karar ve yönetim kurulu kararı kesindir.

İl ve İlçe Yönetim Kurulları Toplantıları

Madde 35 — İl ve ilçe yönetim kurulları, her haftanın belirli bir gün ve saatinde, çağrıya gerek olmaksızın, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla birim merkezinde toplanırlar. Tatil sırasında veya olağanüstü durumlarda haftalık toplantı günü bir önceki toplantıda değiştirilebilir veya tatil bir haftadan uzunsu, ertelenebilir.

Olağan toplantı günü ve saati, işçi olarak çalışan veya köyde oturan kurul üyelerinin katılmalarını kolaylaştıracak biçimde düzenlenir.

Haftalık olağan toplantılarını bir yılda altı kez aksatan il ve ilçe yönetim kurullarına üst yönetim kurulları kararı ile, işten el çektirilir. Merkez karar ve yönetim kurulunca alınmamış işten el çektirme kararına karşı, merkez karar ve yönetim kuruluna, yedi gün içinde itiraz edilebilir. Kurul, itirazı on beş gün içinde karara bağlar. Merkez karar ve yönetim kurulu kararı kesindir.

Özürsüz olarak üst üste üç toplantıya veya üç ay içinde toplantıların üçte birine katılmayan il ve ilçe yönetim kurulu üyelerinin üyelikleri, ilgili yönetim kurulunun üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun oyuyla düşer. Oylama gizli oyla yapılır. Bu karara karşı, ilgililer, bir üst kurula yedi gün içinde itiraz edebilirler. Üst kurulun ve merkez karar ve yönetim kurulunun kararı kesindir.

Kurul üyesi olmaları nedeniyle, il ve ilçe başkanları için de aynı kurallar geçerlidir.

İl ve İlçe Yönetim Kurullarının Çalışma Düzeni

Madde 36 — İl ve ilçe yönetim kurulları, kongrelerinden sonraki ilk toplantılarında, aralarından, gizli oyla, bir sekreter ve bir sayman üye seçerler.

Sekreter üye, başkan bulunmadığında ona vekillik eder; her türlü çalışmalarını yürütür; Parti çalışmalarında ve görevlerinde başarılı olunması için başkana yardımcı olur.

Sayman üye, kendi yönetim biriminin hesap işlerinden, gelir-gider işlemlerinin süresinde ve düzenli yapılmasından ve tüm hesapların kurallara uygun biçimde tutulmasından sorumludur; Partiye yeterli ve düzenli gelir sağlanmasına çalışır, bununla ilgili çalışmalarını düzenler ve destekler; alt yönetim biriminin veya akçeli işler üstlenen üyelerin hesaplarını denetler. İlçelerin illere, illerin genel sekreterliğe yasalar gereği göndermeleri gereken bütçelerde hesapların sürelerinde ve eksiksiz ulaştırılmasını sağlar.

Sekreter üye ile sayman üye, görevlerinden dolayı yönetim kurullarına sorumludurlar. Yönetim kurullarının üye tam sayısının çoğunluk kararı ile görevden alınabilirler.

İl ve ilçe merkezleri, hergün, engeç saat 14'den en erken saat 20'ye kadar açık bulundurulur.

Bir üye birden çok yönetim kurulunda başkan ya da kurul üyesi olamaz.

Kurulca alınan kararlar, karar defterine yazılır ve katılan üyelerce imzalanır.

İl ve İlçe Yönetim Kurullarının Görevleri

Madde 37 — İl ve ilçe yönetim kurulları, Programa, Tüzüğe, yönetmeliklere ve büyük kongre ile merkez karar ve yönetim kurulunun kararlarına ve yönergelere uygun olarak, kendi görev bölgelerindeki Parti çalışmalarını verimli ve uyumlu biçimde yürütmekle; Partiyi seçimlere sürekli hazır bulundurmakla; bu çalışmalara ve hazırlıklara ilişkin yasa kurallarının gereklerini yerine getirmekle; Parti doğrultusunu gözetmekle; yurttaşlarla Parti arasında, parti üyeleriyle il ve ilçe örgüt birimleri arasında, örgütle genel merkez arasında sürekli iletişim kurmakla; üyeler arasında verimli dayanışmayı ve işbirliğini ve üyelerin sürekli eğitimi ve katılımı için gereken olanakları sağlamakla; üye sayısını, demokratik sol anlayışa uygun bir denge içinde çoğaltmakla; üyelik ödentilerinin düzenli toplanmasını güvence altına almakla ve Parti gelirlerini Tüzükte belirtilen ilkelere uygun biçimde artırmakla; Parti hesaplarını yasa ve Tüzük kurallarına ve "Mali İşlemler Yönetmeliği"ne uygun biçimde tutmakla, görevli ve yükümlüdürler.

İl ve ilçe yönetim kurulları, Tüzükte ve yönetmeliklerde belirlenen biçimde bölgelerinde oluşturulacak danışma, araştırma ve eğitim kurul ve gruplarının, amaçlarına uygun etkili çalışmalar yapabilmelerini kolaylaştırırlar.

Bu görev ve yükümlülükleri gereğince yerine getirmeyen kurullara, üst yönetim biriminin üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun gizli oyla alacağı kararla işten el çektilir. İl yönetim kurulunca verilen işten el çekirme kararına karşı yedi gün içinde merkez karar ve yönetim kuruluna itiraz edilebilir. Merkez karar ve yönetim kurulu itirazı engeç 15 gün içinde karara bağlar. Merkez karar ve yönetim kurulu kararı kesindir.

Merkez karar ve yönetim kurulu da gerek gördüğünde ilçe yönetim kurullarına, doğrudan, işten el çektilir.

İl ve İlçe Geçici Yönetim Kurulları

Madde 38 — İl veya ilçe yönetim kurullarının görevden çekilmesi, düşmesi, işten el çektilmesi durumunda, yasa ve Tüzük kurlarına göre toplanacak kongreye kadar görev yapmak üzere, üst kurullarca, geçici yönetim kurulları oluşturulur.

İşten el çektilme kararları, yetkili kurulların üçte iki çoğunluğunun gizli oyu ile alınır.

Geçici kurullarda, görevden çekilen veya işten el çektilen kurul üyelerine görev verilmez.

İşten el çektilme kararının il yönetim kuruluna bildirilmesinden başlayarak 45 gün içinde il kongresi toplanarak yeni il yönetim kurulunu seçer.

İşten el çektilme kararının ilçe yönetim kuruluna bildirilmesinden başlayarak 30 gün içinde ilçe kongresi toplanarak yeni ilçe yönetim kurulunu seçer.

Bu süreler içinde il veya ilçe kongresi için yeni delegeler seçilmemişse, kongreler, eski delegelerle toplanır.

Yönetim kurullarının görevden çekilmesi veya düşmesi durumunda da aynı kurallar ve süreler geçerlidir.

Geçici yönetim kurulu seçimi için toplanacak kongrede yalnızca bu görev yerine getirilir. İşten el çekirme durumunda, el çekirme raporu okunur; ve üst yönetim kurulu temsilcisi, gerek görürse, açıklama yapabilir. Konu üzerinde görüşme açılmaz; doğrudan seçime geçilir.

İl ve İlçe Başkanları

Madde 39 — İl ve ilçe başkanları, görev aldıkları yönetim biriminde Partinin temsilcisidirler.

Tüzük kurallarına uygun olarak yönetim kurullarının verimli ve uyumlu çalışmalarını sağlarlar. Başkanı oldukları kurul adına, Parti örgütüyle, üyelerle, kamu kuruluşlarıyla ve yurttaşlarla ilişkileri düzenlerler.

Yasalara, Programa, Tüzüğe, büyük kongre ve merkez yönetim kurulu kararlarına, yönetmeliklere ve yönergelere uygun olarak, görev yaparlar. İlçe başkanları, bu çerçevede içinde il yönetim kurulunca verilecek görevlerin kendi ilçelerinde yerine getirilmesinden sorumludurlar.

Kurullarla İlgili Ortak Kurallar

Madde 40 — Analarla babalar ve çocuklar, kardeşler ve eşler aynı örgüt kurullarında görev alamazlar. Aynı kurullara seçilmeleri durumunda ancak çok oy alan seçilmiş sayılır. Eşit oy almışlar sa ad çekimi yapılır.

İl başkanları ve il yönetim kurulu ve disiplin kurulu üyeleri, görevli bulundukları ilde oturuyor olmalıdırlar. Ancak geçici kurullarda bu koşul aranmaz.

İlçe başkanlarının ve ilçe yönetim ve disiplin kurulu üyelerinin oturdukları veya işyerlerinin bulunduğu yer, görevli oldukları ilçe olmalıdır. Ancak geçici kurullarda bu koşul aranmaz.

Kongrelerde doğal üye olarak kongre üyesi olan başkan ve yönetim kurulu üyeleri, üyesi oldukları kurulun aklanması için yapılan oylamalara katılamazlar.

İl ve ilçe organlarında görev alanlarla Tüzükte belirlenen öteki görevlere seçilen veya getirilen üyelerin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, meslek ve sanatı, oturduğu yer ve nüfus cüzdanı örneği, seçim veya atama gününden başlayarak 15 gün içinde o birimin en yüksek mülki amirliğine verilir.

Genel merkezde görev alanlara ilişkin benzer bilgiler ve nüfus cüzdanı örnekleri ise doğrudan İçişleri Bakanlığına ve Cumhuriyet Başsavcılığına verilir.

Asıl üyelerin ilçelere göre düzenlenen ve Siyasi Partiler Yasasına göre gerekli bilgileri içeren listeleri ile bunlardaki değişiklikler, altı ayda bir Cumhuriyet Başsavcılığına verilir veya bildirilir.

Seçimlere İtiraz

Madde 41 — Mahalle ve köylerdeki delege seçimlerinden sonraki üç gün içinde, ilçe yönetim kuruluna; bu kurulun kararına karşı da, yine üç gün içinde, il yönetim kuruluna, seçimlerle ilgili itirazda bulunulabilir. İl yönetim kurulunun kararı, gereğinde, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca değiştirilebilir veya kaldırılabilir.

Mahalle ve köylerdeki delege seçimleri sonunda ilçe yönetim kurulunca düzenlenerek ilgili ilçe seçim kurulu başkanına onaylatıldıktan sonra, kongre toplantı gününe yedi gün kala parti binasında askıya çıkarılan listeye, delege seçildiği hâlde adı yazılmamak veya seçilmediği hâlde yazılmak ya da yanlış yazılmak gibi nedenlerle itirazda bulunacak üyeler, bu itirazlarını, üç günlük duyuru süresi içinde, ilgili seçim kurulu başkanına bildirebilirler.

İlçe ve il kongrelerindeki ve büyük kongredeki seçim işlemlerine veya sonuçlarına ilişkin itirazlar, tutanakların düzenlenmesinden başlayarak iki gün içinde, ilgili seçim kurulu başkanına bildirilebilir.

İlçe kongresi kararlarına karşı, üyeler, üç gün içinde, il yönetim kurulu başkanlığına; bu kurulun kararlarına karşı da, yine üç gün içinde, merkez karar ve yönetim kuruluna itiraz edebilirler.

İl kongresi kararlarına karşı, üyeler, merkez karar ve yönetim kuruluna üç gün içinde itiraz edebilirler.

Bu itirazları, il yönetim kurulu yedi gün içinde, merkez karar ve yönetim kurulu da 15 gün içinde karara bağlar. Kararlar, ilgililere ve yönetim kurulu başkanlıklarına yazılı olarak bildirilir.

Yargı İsteğiyle Kongre

Madde 42 — Büyük Kongrede veya il ve ilçe kongrelerinde yapılan seçimlerin ilgili seçim kurulu başkanınca iptaline karar verilmesi durumunda, seçim kurulu başkanının saptadığı ve bildirdiği gün saat ve yerde, seçimlerin yenilenmesi için kongre toplanır. Bu kongrede yalnız seçim yapılır. Görevini yapmayarak veya savsaklayarak seçimlerin iptaline neden olan sorumlular hakkında disiplin işlemi uygulanabilir.

Görevin Boşalması

Madde 43 — Bir görevin boşalması durumunda, yeni görevli aşağıdaki biçimde belirlenir:

Genel başkanlık boşaldığında, merkez karar ve yönetim kurulu, genel başkan seçimi için, büyük kongreyi engeç 30 gün içinde toplantıya çağırır. Bu süre içinde, genel başkanlık görevi, merkez karar ve yönetim kurulunun seçeceği kurul üyesince yürütülür.

Merkez karar ve yönetim kurulu üyeliklerinde boşalma olduğunda, büyük kongrenin seçtiği üye sayısı yanya düşünceye kadar, kurul, büyük kongrece seçilmiş yedek üyelerle sayıyı tamamlar. Yedek üyeler oy sırasına göre çağırılır. Oyların eşit olması durumunda, çağırma sırası, kurulda yapılacak oylamayla veya ad çekimiyle belirlenir. Büyük kongrece seçilmiş üyelerin sayısı yanya düştüğünde, yeni merkez karar ve yönetim kurulu seçimi için, genel başkan, büyük kongreyi toplantıya çağırır.

İl başkanlığı boşaldığında, olağan kongreye kadar görev yapmak üzere yeni il başkanı, il yönetim kurulu üyeleri arasından veya başka partililer arasından, kurul üye tam sayısının salt çoğunluğunun oylarıyla, geciktirilmeden seçilir.

İlçe başkanlığı boşaldığında, yeni ilçe başkanı, il başkanı seçimindeki gibi, ilçe yönetim kurulunca seçilir.

İl ve ilçe yönetim kurullarında boşalan üyelikler için, Tüzüğün 33'üncü ve 34'üncü maddelerindeki kurallar uygulanır. Bu maddelerde öngörülen durumlarda, yeni yönetim kurulu seçimi için, kongre üyelerinin enaz beşte birinden de yazılı istem gelirse, birim başkanı, olağanüstü kongre toplanmasını sağlar.

İşten El Çektirme

Madde 44 – Yasaya, Tüzüğe veya yönetmeliklere göre belirli sürelerde yapılması gereken görevleri yapmayan veya Partinin genel doğrultusu ve ilkeleri ile bağdaşmaz tutum ve davranış içine giren,

- * İlçe başkanına veya ilçe yönetim kuruluna, il yönetim kurulunca;**
- * İl başkanına veya il yönetim kuruluna, merkez karar ve yönetim kurulunca,**

üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla ve gizli oyla işten el çekilir.

Yasalann, Tüzüğün ve yönetmeliklerin gereklerini yerine getirmeyen, Programa ve Parti kararlarına uymayan, üst yönetim biriminin veya birimlerinin verdiği görevleri yapmayan ya da savsaklayan, bu birimlerin, disiplin kurullarının, yargı mercilerinin veya idari mercilerin süreli yazılarını zamanında yanıtlamayan, Parti çalışmalarını aksatan il ve ilçe başkanları ve yönetim kurulları, üst yönetim kurulunca yazılı olarak uyarılır. Ençok 30 gün günlük süre içinde uyarının gereklerini yerine getirmeyen,

- * ilçe başkanına veya ilçe yönetim kuruluna, il yönetim kurulunca;**
- * il başkanına veya il yönetim kuruluna, merkez karar ve yönetim kurulunca,**

üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla ve gizli oyla işten el çekilir.

Bu durum seçim döneminde olursa, uyarıya ve süre vermeye gerek kalmaksızın, maddenin ilk bendi uyanınca, ilgililer hakkında karar verilir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle ve kararlarla işten el çektirilen ilçe başkanı veya ilçe yönetim kurulu, beş gün içinde, merkez karar ve yönetim kuruluna itiraz edebilir. Bu kurulun 15 gün içinde vereceği karar kesindir. İtiraz, görevi bırakmayı ve devretmeyi geciktirme nedeni olamaz.

Merkez karar ve yönetim kurulu, yukarıda belirtilen nedenlerle ve Parti yararı bulunan ivedi durumlarda, ilçe başkanı veya ilçe yönetim kurulu hakkında, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile ve gizli oyla, işten el çektilme kararı alabilir. Durum, ilgili il başkanlığına gecikmesiz bildirilir.

Siyasi Partiler Yasasının 101' inci maddesinin d-1 bendi uyarınca görevden alınması istenen organa işten el çektilmesi, veya Partiden çıkarılması istenen üyenin kaydının silinmesi işlemi, Cumhuriyet Başsavcılığının duyurusundan sonra 30 gün içinde, merkez karar ve yönetim kurulunca yerine getirilir.

Ancak, merkez karar ve yönetim kurulu bu istemi haklı görmezse, Tüzüğün 80'inci maddesindeki yöntem uygulanır.

Kurullara Uyma ve Kurallar Konusunda Üyeleri Aydınlatma

Madde 45 — İl ve ilçe başkanları ve yönetim kurulları, çalışmalarında, ilgili yasalara, Parti Programına, Tüzüğüne, kararlarına ve yönergelere uygun davranmakla olduğu gibi, bunlar hakkında üyeleri aydınlatmakla da yükümlüdürler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

G R U P L A R

TBMM Parti Grubu

Madde 46 — Partinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, enaz 20 milletvekili varsa, yasada belirtilen kurallar uyarınca, Partili milletvekillerinden oluşan **TBMM Parti** grubu kurulur; ve kuruluşu, genel başkan tarafından, TBMM başkanlığına bildirilir.

Parti grubu, Partinin Programı, seçim bildirgesi büyük kongre veya merkez karar ve yönetim kurulu kararları ile belirlenen Parti politikalarını, yasama çalışmaları yoluyla uygulamaya geçirmek üzere gerekenleri, Grup İç Yönetmeliği çerçevesinde, yerine getirir.

Grup İç Yönetmeliği, Grupun kuruluşunun bildirildiği günden başlayarak 15 gün içinde, grup üyesi milletvekillerince hazırlanır ve Grupun salt çoğunluğunun oylarıyla yürürlüğe girer. Hazırlanan İç Yönetmelik, TBMM Başkanlığına ve Parti genel başkanlığına verilir. İç Yönetmelik değişikliklerinde de aynı kurala uyulur.

Grup İç Yönetmeliğinde, Partinin Tüzüğüne ve Programına aykırı hükümler yer alamaz.

Grup Başkanı

Madde 47 — Partinin genel başkanı milletvekili ise, Parti grubunun da başkanıdır; değilse, grup üyeleri arasından, İç Yönetmelikte gösterilen yöntemle, grup başkanı seçilir.

Grup Yönetim Kurulu

Madde 48 — TBMM parti grubu, her toplantı yılı başında, o yıl için, gerekiyorsa Grup başkanı ile iki grup başkan vekilini ve 9 kişilik yönetim kurulunu seçer.

Grup başkan vekilleri, grubun yasama çalışmalarının yürütülmesinde, genel başkanın yardımcısıdır. Grubun doğal sözcüsü genel başkandır. Genel başkan belli konular için sözcü görevlendirebilir. Genel Başkan bulunmadığında, grup başkan vekilleri sözcülük yaparlar. Grup yönetim kurulları veya, ivedi durumlarda, grup başkan vekilleri, belli konular için sözcü seçebilirler.

Grup yönetim kurulu, yasama çalışmalarının düzenli, uyumlu ve verimli biçimde yerine getirilmesini sağlayıp gözetmekle görevlidir.

Milletvekillerinin TBMM başbakanlığına verecekleri öneri ve önergeler, grup yönetim kurulunca veya, İç Yönetmeliğin belirttiği durumlarda, grup genel kurulunca uygun bulunmadan başkanlığa sunulamaz ve kamuoyuna açıklanamaz.

Grup Disiplin Kurulu

Madde 49 — TBMM grubu, her toplantı yılı başında, en çok yedi kişiden oluşan grup disiplin kurulu üyelerini seçer.

Grupta Oylama

Madde 50— Grup genel kurulunda, seçimlerle ilgili oylamalar ile üyeleri bağlayıcı nitelikteki konulara ilişkin kararların oylamaları, gizli oyla yapılır.

Grup – Hükümet İlişkileri

Madde 51 – Bakanlar kuruluna veya bir bakana TBMM'de veya grupta güven veya güvensizlik oyu verilmesi için karar alma yetkisi grup genel kurulundur. Bu yetki başka bir organa devredilemez.

Bakanlar Kuruluna katılacak üyeler, grupta veya başka parti organlarında saptanamaz.

Grup Kurulamayan Durumlarda Partili TBMM Üyelerinin Ortak Çalışmaları

Madde 52– Partili milletvekillerinin sayısı grup oluşturmaya yeterli değilse, bu milletvekilleri, Partinin genel tutumunu ilgilendiren veya genel başkanca gerekli görülen konularda, toplanarak, ortak tutum belirlerler. Aralarındaki işbirliğini ve görev bölümünün kurallarını genel başkana danışarak saptarlar.

Haklarındaki disiplin işlemleri merkez disiplin kurulunca yapılır.

Yerel Yönetimlerde Parti Grupları ve Partiyle İlişkiler

Madde 53 – Partili belediye başkanlarının ve belediye ve il genel meclisi üyelerinin, Parti organları ve üyeleri ile ilişkileri, belediye meclisleriyle il genel meclislerinde Parti gruplarının oluşturulması, ve bu grupların gerek Parti organlarıyla gerek üyelerle ilişkileri, "Yerel Yönetimlerle İlişkiler Yönetmeliği"nde düzenlenir.

Seçilenlerin Seenlerle İlişkileri

Madde 54 — Partililerin ve genel olarak halkın, ülke yönetimine katılım olanaklarını genişletmek; Partili milletvekillerini veya yerel yönetimlere seçilen Partilileri etkili biçimde denetleyebilmelerini, ve onlara sorunlarını ve çözüm önerilerini duyurmalarını kolaylaştırmak; sorunların çözümünde halkın desteğini ve dayanışmasını sağlayabilmek; ve seçilenlerin kendilerini seçenlerle sürekli ve verimli ilişki ve iletişim içinde olmalarını güvence altına alarak yabancılaşmalarını önleyebilmek için; Partili milletvekilleri ve yerel yönetim organları yeleri, seçim çevrelerindeki partililerle ve halkla belirli aralıklarla ve gerektiğe düzenlenecek toplantılara katılırlar. Bu toplantılarda, Partililere ve halka, yaptıkları çalışmalar, karşılaştıkları sorunlar, öngördükleri çözümler, ve toplum, ülke ve dünya sorunlarıyla Parti tutumu üzerinde bilgiler verirler. Halkın ve Partililerin çözümler oluşturmalarına yardımcı olurlar; onların görüşlerini ve eğilimlerini, sorunlarını ve isteklerini saptarlar. Halkla kamu kuruluşları arasında iyi ilişkiler oluşmasına katkıda bulunurlar.

Partili milletvekilleri ve yerel yönetim organları yeleri, aynı zamanda, toplumsal örgütlerin çalışmalarını, Parti çalışmalarından ayrı tutarak, demokratik sol doğrultunun gerektirdiği hizmet anlayışı içinde, yakından izlerler.

Partili milletvekillerinin ve yerel yönetim organları üyelerinin, partililerle ve toplumla bu ilişkilerine ve toplantılarına, ilgili Parti organları da katılırlar ve yardımcı olurlar. O arada, mahallelerde ve köylerde, Partililerin dayanışmasını ve işbirliğini sağlarlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisine Partili milletvekillerinin sunacakları yasa önerileri veya, Parti hükümette ise, hükümetin sunacağı yasa tasarıları, ve yerel yönetim organlarına bu organlardaki Partili üyelere sunulacak karar tasarıları, önceden, bu süreç içinde, üyelere ve halka götürülür, üyelere ve halkla birlikte olunlaştırılır.

Partililer dışında, veya Partinin kurduğu ya da katıldığı hükümet dışında, Türkiye Büyük Millet Meclisine veya yerel yönetim organlarına sunulan öneriler ve tasarılar da, olabildiğince, yine bu süreç içinde, Partililerin ve halkın görüşlerine sunulur. Bunlarla ilgili Parti tutumu da, olabildiğince, Partililerle ve halkla birlikte oluşturulur.

Seçilenlerle ve Parti örgütü ile seçenlerin ve halkın ilişkisi, iletişimi ve dayanışması, "Çalışma Kuralları Yönetmeliği"nde, "Yerel Yönetimlerle İlişkiler Yönetmeliği"nde, "Seçim Çalışmaları Yönetmeliği"nde ve "Danışma ve Araştırma Yönetmeliği"nde düzenlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SEÇİMLER VE ADAYLIK

Seçimlere Katılma.

Madde 55 — Büyük kongrede aksine karar alınmadıkça, Parti, yasal koşulların yerine getirilebildiği tüm genel ve yerel seçimlere katılır. Bazı seçim çevrelerinde seçimlere veya ara seçimlere katılmama kararı, merkez karar ve yönetim kurulunca alınabilir.

Partinin tüm örgüt birimleri ve üyeleri, her seçime katılmak için, yasalarda, Tüzükte ve yönetmeliklerde yazılı koşulları eksiksiz ve zamanında yerine getirmekle ve bu konuda yetkili organların verecekleri görevleri yapmakla yükümlüdürler.

Bu koşulların ve görevlerin gereğince yerine getirilip getirilmediği, üst yönetim birimlerince, özenle ve öncelikle izlenir. Bu görevleri aksatan görevlilere, üst yönetim kurullarınca, işten elçektirilir.

Bu görevlerin nasıl yerine getirileceğine ilişkin ayrıntılı kurallar, "Seçim Çalışmaları Yönetmeliği"nde ve "Çalışma Kuralları Yönetmeliği"nde gösterilir.

Milletvekili Aday Adaylığı

Madde 56 - Milletvekili seçimlerinde Parti adayları, tüm üyelerin katılacağı önseçimle belirlenir. Önseçimlerde, her seçim çevresinden seçilecek milletvekili sayısının iki katı aday adayı saptanır.

Genel seçimler için belirlenen seçim çevresi, önseçim için de geçerlidir.

Seçilme hakkı bulunan herkes, Partiye üye olma koşulu aranmaksızın, aday olmak istediği seçim çevresini belirleyerek, genel sekreterliğe yazı ile başvurabilir. Başvuru karşısında, kendisine, bir alındı belgesi verilir.

Başvuruların birer örneği, yasanın ve "Adaylık Yönetmeliği"nin başvuranlar hakkında öngördüğü bilgi ve belgelerle birlikte, il ve ilçe başkanlıklarına gönderilir, birer örneği de genel başkanlığa verilir.

Başvuranın, kişiliği ve siyasal doğrultusu bakımından, Partiyi temsil edip edemeyeceği, il ve ilçe yönetim kurullarınca incelenir. İlçe yönetim kurulları görüşlerini, il başkanlığına; il başkanlığı da, bunları, kendi görüşleriyle birlikte, genel başkanlığa gönderirler.

Merkez karar ve yönetim kurulu bu görüşleri değerlendirir. Gerek görürse, başvuranlar hakkında, ayrı ayrı inceleme yapar. Merkez yönetim kurulunca haklarında olumsuz sonuca varılanların başvuruları geçici olarak kabul edilir ve sonuç genel sekreterlikçe, başvuranlara ve ilgili il başkanlıklarına bildirilir.

Partiye üye olmayanlar, adaylık başvurularının uygun görülmesiyle; parti üyesi olmalarına yasal engel bulunanlarsa, seçilmeleriyle birlikte, Partinin üyesi olurlar.

Parti üyelerinin adaylık başvurularının kabulü için, ayrıca,

- * Parti içi eğitimden geçmiş;
- * Ödentilerini düzenli olarak ödemiş;

- * Üye kimlik kartını zamanında yenilemiş;
- * Tüzükte ve yönetmeliklerde belirtilen görevleri yerine getirmeye belirgin ihmalciliği görülmemiş;
- olmaları ve,
- * Üzerlerinde adaylığı önleyici bir disiplin cezası bulunmaması, gerekir.

İl ve ilçe başkanlarıyla yönetim kurulu üyelerinin adaylık başvurularının kabulü için, kendi görev bölgelerinde, enaz altı ay önceden beri, seçmen sayısının enaz belirli bir oranı kadar üye bulunmalıdır. Ancak göreve gelişlerinin üzerinden bir yıl geçmemişse bu koşul aranmaz. Oranlar, her genel seçimden sonra, merkez karar ve yönetim kurulunca yeniden saptanır veya gözden geçirilir.

Adaylık için başvurular, genel merkez banka hesabına, merkez karar ve yönetim kurulunca belirlenecek parayı yatırırlar ve banka alındısı niteliğindeki belgeyi başvuru ile birlikte genel sekreterliğe ulaştırırlar.

Başvurusu kabul edilmeyenin ödediği para, bu konudaki bildirimle birlikte, kendisine geri ödenir.

Parti üyesi olmayanlar, Parti üyelerinin iki katı adaylık başvuru ödentisi öderler.

Milletvekili Aday Adaylarının Belirlenmesi

Madde 57 — İlk incelemeden sonra başvuruları kabul edilen aday adaylarının kişiliklerini, yeteneklerini ve siyasal görüşlerini daha iyi saptamak ve milletvekili seçilirlerse Ulusu ve Partiyi

yeterli biçimde temsil için gerekli nitelikleri ne ölçüde taşıdıklarını belirleyebilmek için, Siyasi Partiler Yasasının 40/1 maddesinde de tanınan yetki uyarınca, üyelerin demokratik katılımı ile bir değerlendirme yapılır.

Bu amaçla, her milletvekili seçiminden önce, aynı sandık bölgesinde veya birbirine yakın sandık bölgelerinde yazılı 27'şer üyelik topluluklar, aralarında ad çekerek belirleyecekleri ikişer temsilcinin bir araya gelmesiyle, o seçime özgü olmak üzere, danışsal nitelikte "aday adayları değerlendirme grupları" oluşturulur.

Üye sayıları elliden az ve yüzden çok olmamak üzere, bu geçici grupların coğrafi dağılımı ve sayısı, ilgili ilçe yönetim kurullarınca belirlenir. Bu gruplarda, ancak, Parti içi eğitimden geçmiş ve son bir yıl içinde ödentisini düzenli olarak ödemiş partililer görev alabilirler.

Bu gruplar, kendi seçim çevrelerinde adaylık başvurusu kabul edilmiş herkesle enaz yarım saat, ençok bir saat görüşürler.

Bu görüşmelerde, grup üyeleri, adaylık için başvuran kimse'nin kişiliğini, yeteneklerini ve siyasal görüşlerini teşhis edebilmek için gerekli gördükleri soruları sorarlar. Bu sorular, Parti Programının ve Parti içi genel eğitim programlarının içerdiği konular ve önemli güncel gelişmeler çerçevesinde tutulur.

Bu görüşmeleri, bilgi ölçmek için sınav niteliği taşımaması ve yüksek düzeyde eğitim görmüş olanlara ayrıcalık sağlanmaması gözetilir. Görüşmelerin ve görüşmeler sonunda yapılacak değerlendirmenin başlıca amaçları şunlardır,

* Adaylık için başvuran kimsenin, Ulusu ve Partiyi temsil edebilme ve milletvekilliğinde yararlı olma bakımından gerekli yetenek ve nitelikleri ne ölçüde taşıdığını belirlemek;

- * Yasaya göre tüm üyelerin oy kullanacağı önseçimlerde, üyelere, yeterince tanımadıkları aday adayları hakkında ışık tutmak;
- * Ün yapma olanağı bulmuş olmayı önseçimlerde başlıbaşına bir ayrıcalık unsuru olmaktan çıkarmak;
- * Demokratik Sol Partiyi önemli devlet hizmetlerinde ve yasama alanında temsil etmek isteyenlerin, kendilerini, öncelikle, bu Partinin üyelerine tanıtmaları ve benimsetmeleri gerektiği bilincini Partide yerleştirmek.

Aday adaylarıyla yapılan görüşmeler bittikten sonra, grup üyeleri, kendi aralarında, ilkin, başvuruda bulunan kimsenin önceki çalışmalarını da göz önünde tutarak, kapalı toplantıda bir değerlendirme yaparlar; daha sonra, her grup üyesi, aday adaylarına, on üzerinden gizli not verir. Her aday adayı için grup üyelerinin verdikleri notlar birleştirilerek ortalaması alınır.

Aday adaylığına başvuranların bu birleştirme sonunda belirlenen notları, tüm grup üyelerinin imzalayacakları bir tutanakla, kendi aralarından ad çekerek görevlendirecekleri üç grup üyesi eliyle, ilçe yönetim kuruluna götürülür.

İlçe yönetim kurulu, graplardan gelen temsilciler önünde, her aday için değişik graplardan gelen notları ilçe düzeyinde birleştirir ve tutanağa geçirir; ve tutanağı üç ilçe temsilcisi eliyle, il yönetim kuruluna gönderir.

Bu tutanaklar, ilçelerden gelen temsilciler önünde, il yönetim kurulunca, seçim çevresi esasına göre birleştirilir.

Üç ilçe temsilcisinden biri, ya ilçe başkanı veya görevlendireceği bir ilçe yönetim kurulu üyesidir; öbür ikisi, değerlendirme gruplarından gelenlerce kendi aralarından seçilir.

İllerdeki birleştirme sonuçları, bir tutanakla, derhâl, merkez karar ve yönetim kuruluna ulaştırılır. Merkez karar ve yönetim kurulu, illerden gelen değerlendirmeleri göz önünde tutarak, adaylık başvurularının kabulü ile ilgili kesin kararını verir; ve başvuruları kabul edilenlerin adlarını Yüksek Seçim Kuruluna bildirir.

Tutanakla iller düzeyinde belirlenen sonuçlar, bu değerlendirmeye katılan üyelere duyurulur.

Adaylıkla ilgili başka işlem ve konular, "Adaylık Yönetmeliği"nde belirlenir.

Bu aşamalardan geçildikten sonra onseçimlere katılma hakkını kazananlardan, merkez karar ve yönetim kurulunun belirleyeceği adaylık ödentisi alınır. Bu ödentinin üst sınırı, milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarını aşamaz.

Milletvekili Merkez Adaylığı ve Merkez Yoklaması

Madde 58 — Merkez karar ve yönetim kurulu, Partiden milletvekili olmasında yarar gördüğü kimseleri, Partinin seçime katıldığı seçim çevrelerinden çıkabilecek milletvekili sayısı toplamının yüzde ikisini aşmamak üzere, ve önseçimlerde oyların yüzde 75'ini almış adayların üstünde bir yere konmamak koşulu ile, merkez adayı gösterebilir. Merkez adaylarının hangi seçim çevrelerinde ve sıralarında gösterileceği, ilgili il yönetim kurullarının da görüşleri alınarak belirlenir. Merkez adayları, ancak, yasanın Parti üyesi olmasını yasakladığı kimseler arasından seçilebilir.

Yüzde iki merkez adaylığı oranı, belirli bir seçimden önce yapılacak büyük kongre kararı ile, yalnız o seçim için, yasanın izin verdiği yüzde beş oranına kadar yükseltilebilir.

Bir seçim çevresinde Parti örgütünün bulunmaması, gösterilmesi gereken aday sayısından az sayıda başvuran bulunması, ya da önseçim sonuçlarının yetkililerce geçersiz sayılması gibi durumlarda, o seçim çevresine ilişkin aday listesi ve adayların listedeki sıraları, merkez karar ve yönetim kurulunca belirlenir.

Önseçimde eşit sayıda oy almış olanların öncelik sırası, merkez karar ve yönetim kurulunca kararlaştırılır.

Önseçim Seçmen Listesi

Madde 59 — İlçe yönetim kurulları, üye yazım defterlerine göre düzenledikleri seçmen listelerini, yasal süresi içinde, ilçe seçim kurulu başkanına verirler.

Bu listeler, ilçe seçim kurulu başkanlığınca incelenip onaylandıktan sonra, ilçe merkezinde askıya çıkılarak üyelere duyurulur. Duyuru gününden başlayan 15 gün içinde, üyeler ilçe seçim kuruluna itirazda bulunabilirler.

İtirazlar sonunda verilen kararlara göre, ilçe yönetim kurulları, listelerde gereken değişiklikleri yaparlar.

Önseçimlerden enaz 90 gün önceye kadar üyelikleri kesinleşmiş olanlar, önseçim seçmen listesinde yer alabilirler ve oy kullanabilirler.

İlçe yönetim kurulu, önseçimlerden 90 gün önce, üye yazım defterini, son yazılan üyeyi de belirtir biçimde, ilçe seçim kurulu başkanına mühürlenir.

Aday Adaylarının Bildirilmesi

Madde 60 — Genel Başkanlık, seçim çevrelerine göre Partinin aday adaylarının listesini, önseçim yapılacağı günden önce, yasal süresi içinde, Yüksek Seçim Kuruluna ve ilgili il ve ilçe seçim kurullarına, alındı belgesi karşılığında bildirir.

Adayların Bildirilmesi

Madde 61 — Genel başkanlık, önseçimle belirlenen aday listelerine merkez adaylarını ve merkez karar ve yönetim kurulunca saptanan adayları da katarak, seçim çevrelerine göre düzenlenen Parti aday listesini, yasal süresi içinde, Yüksek Seçim Kuruluna verir.

Eksiklerin Tamamlanması

Madde 62 — Aday listeleri kesinleşmeden bu listelerde boşalma olursa ve listedeki sıraya göre kaydırma sonunda da boşluklar doldurulamazsa, eksiklikler, yasal süresi içinde, merkez karar ve yönetim kurulunca tamamlanır.

Uygulanacak Kurallar

Madde 63 — Milletvekili adaylarının saptanması için yapılacak ön-seçimlerde, ve bu seçimlerin öncesinde ve sonrasında, yasa kurallarına uyulur.

Milletvekili adaylığına başvurma, aday adayları ile adaylarla ilgili yapılacak incelemelerin kuralları ve yöntemleri, adaylığa başvuranlardan ve adaylardan alınacak ödentinin yasal çerçeve içindeki ölçüleri, adayların belirlenmesinde yerine getirilecek işlemler ve adaylıkla ilgili öteki konular, yasaya ve Tüzüğe uygun olarak hazırlanacak "Adaylık Yönetmeliği"nde ayrıntılı biçimde gösterilir.

Yerel Yönetim Seçimlerinde Parti Adaylarının Belirlenmesi

Madde 64 — Yerel Yönetim seçimlerinde Parti adaylarının nasıl belirleneceği, yasalarda ve Tüzükte milletvekili adayları için öngörülen kurallar ve yöntemler de esas alınarak, ve yerel yönetim seçimlerinin özellikleri gözönünde tutularak, "Adaylık Yönetmeliği"nde gösterilir.

Yerel yönetimlerle Parti örgütünün ve üyelerinin işbirliğini ve ilişkilerini ve ortak seçim çalışmalarını düzenleyen ayrıntılı kuralara ise, "Yerel Yönetimlerle İlişkiler Yönetmeliği"nde yer verilir.

ALTINCI BÖLÜM

H Ü K Ü M E T

Hükümet Kurma, Hükümete Katılma ve Hükümetten Ayrılma

Madde 65 — Hükümet kurulmasına, kama hükümetlere katılma-ya veya Partinin hükümetten ayrılmasına karar vermeye, merkez karar ve yönetim kurulu yetkilidir. Partinin TBMM grubu varsa, bu yetki kullanılmadan önce, grubun görüşü alınır.

Partili başbakan, merkez karar ve yönetim kurulunun ve grubun görüşünü aldıktan sonra, bu görüşler hükümetten ayrılmama doğrultusunda olsa bile, gerek görürse hükümetten ayrılabilir.

Partinin kurduğu hükümette, bakanları, partili başbakan belirler. Partinin katıldığı hükümete verilecek partili bakanlar konusunda da, başbakanın muhatabı, genel başkandır.

Hükümet - Parti İlişkileri

Madde 66 — Partili bakanlar, Parti Programına, Partinin genel politika kararlarına, hükümet programına ve kararlarına aykırı davranamazlar.

Genel Başkan, Partinin kurduğu veya katıldığı hükümetle Parti organları arasında uyum sağlamakla görevlidir. Tüm Parti organları ve üyeleri, hükümetin başarısı için çalışmakla, hükümetin politikalarını ve kararlarını halka anlatmakla; halkın bunlara desteğini sağlamak üzere çaba göstermekle; ve halkın istek, eğilim ve beklentilerini, Parti aşamaları yoluyla, hükümete aktarmakla, yükümlüdürler.

Hiçbir Parti organı veya üyesi, başbakana veya bakanlara, yasal olmayan, Parti Programına uymayan, veya hükümeti yurttaşlar arasında ayrım gözetmeye zorlayan istekler ulaştıramaz; başbakanın veya bakanların kamu görevleri için yetkili oldukları atamalara karşımaz; genel istekler dışında, özel sektör kuruluşlarının özel işleri veya istekleri ya da kişilerin özel çıkarları için aracılık edemez.

Başbakan veya bakanlar, Parti dışından da gelebilecek bu tür istekleri kabul etmezler.

Devlet ve toplum düzenine ilişkin Parti Programı hükümlerinin ve Parti kararlarının, Parti hükümette bulunduğu sırada uygulamaya geçirilebilmesi için gerekli ayrıntılı hazırlıkların, Parti muhalefetteyken tamamlanmasına çalışılır. Parti hükümetteyken de Parti organları ve üyeleri bu konuda Hükümete yardımcı olurlar.

Partinin kurduğu veya katıldığı hükümetçe hazırlanan yasalar, gizliliği zorunlu kılan durumlar dışında, yasama organına sunulmadan önce, gerek doğrudan doğruya Partili başbakan ve bakanlarca gerek merkez karar ve yönetim kurulu ve Partili milletvekilleri aracılığı ile, kamuoyunun değerlendirmesine sunulur; yasa konusuyla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili bulunan toplum kesimlerinin görüşleri alınır; ve tasarılar son biçimleri, bu yollardan kamuoyu katılımıyla olgunlaştırılarak verilir. TBMM'ne sunulmadan önce, tasarıları, toplumun olabildiğince geniş ölçüde benimseyip destekleyeceği duruma getirmek için gereken çaba gösterilir.

Hükümette Görev Alacak Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ve Grup Üyeleri

Madde 67 — Partinin kurduğu veya katıldığı hükümete, genel sekreter ve grup başkan vekilleriyle yöneticileri, bu görevleri de üzerlerinde tutarak katılamazlar.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun genel sekreter dışındaki üyelerinden herhangi birinin başkanlığı söz konusu olduğunda, kurul üyeliğini sürdürüp sürdüremeyeceğine, genel başkanla genel sekreter, iş yükünü gözönünde tutarak, birlikte karar verirler.

YEDİNCİ BÖLÜM

KATILIM EĞİTİM VE YAYIN

Her Üyeye Görev ve Toplu Çalışma

Madde 68 — Demokratik Sol Partinin yapısında, işleyişinde ve toplum sorunlarına yaklaşımında, gerek üyelerin gerek tümüyle halkın, sürekli ve etkin katılımı, sorunlara dayanışma içinde çözümler oluşturmaları ve yönetimde etkili olabilmek için gereken bilgilerle sürekli donatılması, temel kuraldır.

Bu kuralın gereği olarak

- * Her köyde ve mahallede, değişik toplum kesimlerinden, sandık sayısının en az dokuz katı Partili üye bulunması ve bu sayının, Parti Programına ve ilkelerine uygunluk gözetilerek, sürekli artırılması için çaba gösterilir. Üyeler arasında, çalışan halk kesimlerinin, ülkede hakça bir sosyal güçler dengesi oluşumuna katkıda bulunmak üzere, ağırlıklı yeri olması göz önünde tutulur. Her sandık bölgesindeki üyeler arasında kadınların da çok sayıda yer alması özendirilerek, siyasal katılım olanakları genişletilir ve yeni kuşaklar için demokratik eğitimin evden başlayacağı bir ortam oluşturulur.
- * Tüm üyeler, kendi sandık bölgelerinde, mahalle veya köylerinde, topluca, siyasal, sosyal, eğitsel ve kültürel çalışmalarla ve araştırmalarla görevlendirilirler.
- * Üyelerin kendi sandık bölgelerindeki ve yörelerindeki seçim çalışmaları sürekli ve bir seçimin ardından bir sonraki seçim için çalışmalara başlanır.

Seçim konusunda ilgili yasaların öngördüğü parti görevlileri, her seçimden sonra, yöredeki partililerin de görüşleri alınarak,

ilçe yönetim kurullarınca belirlenir. Bu görevlilere, sandık bölgelerindeki ve yörelerindeki tüm partililerin etkin yardım ve katkıları sağlanır. Görevliler arasında, görevlilerle üyeler arasında, gereken işbirliği ve dayanışma kurulur. Görevlerin de gereken çabayı göstermediği saptananlar değiştirilir.

- * Gerek üyeler arasında, gerek üyelerle örgüt arasında, sürekli iletişim ve karşılıklı düşünce ve bilgi akımı sağlanır.
- * Her sandık bölgesindeki, her mahalle veya köydeki üyeler, aralarında, sürekli değerlendirme, planlama, eğitim ve özgeçitimi toplantı ve çalışmaları yaparlar; gereken konularda araştırma grupları oluştururlar. Tüm üyeler, kendilerini ilgilendiren konularda ve yerel sorunlar üzerinde araştırmacılığa özendirilip yöneltilir. Bu çalışmaların, araştırmaların, toplantıların eşgüdümü ilçe ve il yönetim kurullarınca yapılır; sonuçları da yine bu kurullarda toplanarak değerlendirilir.
- * Üyeler, topluca, ülke sorunlarının çözümüne katkıda bulunurlar; yöresel sorunların halk dayanışmasıyla çözümünü özendirirler; sosyal hizmet çalışmalarının yanı sıra, kültür, eğitim, sanat ve kitle sporu çalışmalarına da destek olurlar.

Üyelerden, Demokratik Sol anlayışı benimsemiş yurttaşlar olarak, kendi yörelerindeki halkın her alanda örgütlenmesine katkıda bulunmaları, yardımcı olmaları ve toplumsal örgütlerde etkinlik göstermeleri beklenir.

Bu gibi çalışmaların dışı dönük olanları, parti faaliyeti olarak yürütülemez; üyeler, dışı dönük bu tür çalışmalarda, Demokratik Sol dünya görüşünü benimsemiş yurttaşlar olarak, topluma hizmet, demokrasiye ve gelişmeye katkı anlayışıyla davranırlar.

Toplu çalışmalar için bir araya gelmelerin, örgüt birimleri niteliği ve görüntüsü edinmemesi, ve yasalarda veya Tüzükte belirli

organlara tanınmış yetkilerin devri biçimini almaması, temel kuraldır. Toplu çalışmalar, Parti görevlerinin ve toplum hizmetlerinin yerine getirilmesinde tüm üyelerin katılımını sağlamaya ve etkili kılmaya yöneliktir. Bu çalışmalar, herhangi bir örgütsel görev aşamalandırması olmaksızın, arkadaşlık, komşuluk ve yurttaşlık hukuku ve dayanışması içinde veya örf ve âdet çerçevesinde yürütülür. Toplu çalışmalara her üye eşit haklarla katılır.

Her üyenin sürekli ve etkin katılımının ve toplu çalışmaların düzenleniş biçimleri ve uygulamaya ilişkin ayrıntıları, konuya göre, "Çalışma Kuralları", "Danışma ve Araştırma", "Eğitim", "Seçim Çalışmaları" ve "Yerel Yönetimlerle ilişkiler" yönetmeliklerinde belirtilir.

Sürekli Eğitim

Madde 69 — Merkez karar ve yönetim kurulu, merkez araştırma kurulunun yardımıyla, tüm örgüt birimlerine ve üyelere yönelik sürekli eğitim programları düzenler.

Partililerin komşuluk ilişkileri içinde geliştirecekleri özeğitim çalışmalarına yardımcı yayınlar da merkez karar ve yönetim kurulunun gözetiminde sağlanır.

Parti içi eğitimde, eğitim ve özeğitim uzmanları yetiştirilmesine öncelik verilir ve aşağıdaki amaçlar gözetilir:

- * Parti Programının ve Tüzüğü'nün ve Atatürk Devriminin özümlemesi,
- * Demokratik Sol kültürün geliştirilip yaygınlaştırılması.
- * Siyasal, sosyal ve ekonomik konularda bilginin genişletilip derinleştirilmesi.

- * Sanatın, kültürün ve sporun etkin katılımı ile geliştirilmesi,
- * Yasal hak arama yolları, demokratik toplantı ve ortak davranış kuralları ve yöntemleri konusunda gerekli bilgilerin yaygın biçimde edinilmesi.
- * Siyasal ve sosyal yaşamı, parti çalışmalarını, seçim çalışmalarını, kooperatifçiliği, sendikacılığı ve her türlü toplumsal örgütlenmeyi ilgilendiren yasalar konusunda üyelerin bilgili kılınması ve toplumda örgütlenme kültürünün geliştirilmesi.
- * Güncel gelişmelerin, o arada dünya olaylarının izlenmesi ve Demokratik Sol açıdan değerlendirilmesi.
- * Halk ve çevre sağlığı ve ev ekonomisi konularında gerekli bilgilerin yaygınlaştırılması; ülkenin ve yörelerin tarihsel, sosyal ekonomik, kültürel ve doğal özelliklerinin öğrenilip öğretilmesi.
- * Ekonomik ve teknolojik gelişmelerin ve verimli üretimin ve işletmeciliğin gerektirdiği bilgi ve yetenekleri tüm partililerin edinmesi; ve partililerin, bunları, halka yayacak, yurttaşların iş edinmelerine ve ekonomik durumlarını iyileştirmeye o yoldan katkıda bulunabilecek biçimde yetiştirilmesi.

Üyeler için, seçimle gelinecek görevlere adaylık, Parti içi eğitimden geçmiş olma koşuluna bağlıdır.

Bu konularla ilgili ayrıntılar "Eğitim Yönetmeliği"nde yer alır.

Yayınlar, Açıklamalar ve Eğitim Programları

Madde 70 — Parti adına yapılacak açıklamalar, örgüt birimlerinde araştırma ve danışma kurullarınca yapılacak yayınlar, ve Parti

İçer eğitim için hazırlanacak programlar ve metinler, merkez karar ve yönetim kurulunun gözetim ve denetimindedir.

Ancak, merkez karar ve yönetim kurulu, Parti politikalarının, kararlarının ve görüşlerinin demokratik katılım yoluyla oluşmasını sağlamakla da yükümlüdür. Politikalar, kararlar ve görüşler, Partide, tüm üyelere katılım olanağı veren bir düşünce ve tartışma özgürlüğü ortamında oluşturulduktan sonra, yetkili organlarca, tüm partilileri bağlayıcı duruma getirilir ve kamuoyuna tutarlı biçimde açıklanır.

Uygulama ve Yasama Hazırlığı

Madde 71 — Parti Programının, politikalarının ve kararlarının devlet ve toplum yaşamına yansıtılıp uygulanışı ile ilgili ayrıntılı hazırlıklar, merkez karar ve yönetim kurulunca, araştırma ve danışma kurul ve gruplarının yardımıyla, tüm üyelerin katkısıyla, ilgili toplum kesimlerinin ve genel olarak halkın görüşleri de alınarak yapılır.

Yasama çalışmaları konusunda da öyle davranılır.

Boyle bir demokratik katılımı ve yöntemle yapılan uygulamaya ve yasamaya ilişkin hazırlıklar, yetkili organlarca kesinleştirildikten sonra, bunların olabildiğince geniş ölçüde kamuoyuna anlatılması ve benimsetilmesi için, tüm üyelerce çaba gösterilir.

Çıkarılacak yasalar için, bunların TBMM'de görüşülmesinden önce, halk desteğini sağlamaya önem verilir.

Yerel Yönetimlerin Çalışmalarına Katılım

Madde 72 — Yerel yönetim çalışmalarının halk katılımı ve desteği sağlandığı oranda topluma yararlı olacağı ve sağlıklı yürüyeceği göz önünde tutularak, her köy ve mahalledeki partililer, komşuluk ve yurttaşlık dayanışması içinde, yerel sorunların çözümüne halk katılımını sağlamak için çaba gösterirler. Bu çabayı gösterirken, Demokratik Sol doğrultuda davranırlar fakat yurttaşlar arasında partilerine veya siyasal eğilimlerine göre ayırım gözetmezler.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

DISİPLİN VE DENE TİM

Disiplin Kurulları

Madde 73 – Partinin disiplin işleri, merkez disiplin kurulu, TBMM grubu disiplin kurulu ve il ve ilçe disiplin kurulları tarafından yerine getirilir.

Partinin disiplin kurulu üyeleri, kongrelerle TBMM grubu üyeliği dışında, Partinin herhangi bir organında veya kurulunda görev alamazlar; ve Partiden herhangi bir biçimde gelir sağlayamazlar.

Bir disiplin kurulunda görev alan kimse, başka bir disiplin kurulunda görevli olamaz.

Eşlerle bir ve ikinci derecedeki kan hısımları ve sıhrî hısımlar aynı disiplin kurulunda görev alamazlar ve bunlarla ilgili kararlara katılamazlar.

Üyeleri disiplin kurullarına verme yetkisi taşıyan organ ve kurulların bu konudaki kararları ile disiplin kurullarınca verilen cezalar, kongrelerde görüşülemez ve karar konusu yapılamaz.

Merkez Disiplin Kurulu

Madde 74 – Merkez disiplin kurulu, büyük kongrece gizli oy ve açık aynıyla iki yıl için seçilen yedi üyeden oluşur. Seçilenlerin dışındaki adaylar arasında en az oyla seçilenin yarısından az oy almamış olanlar, aldıkları oy sırasına göre, yedek üyelerdir. Eşit oy durumunda ad çekimi yapılır.

Büyük kongre, yedek üyelerin ayrıca seçimini de kararlaştırabilir. Aday sayısı 21'den azsa bu zorunludur.

Merkez disiplin kurulu, gerektiğinde, merkez karar ve yönetim kurulunun duyurusu üzerine toplanır.

Partinin Programına, Tüzüğüne, bağlayıcı kararlarına veya genel tutumuna aykırı davranışları görülen milletvekilleri, genel başkanın istemiyle veya merkez karar ve yönetim kurulunun veya grup yönetim kurulunun kararıyla, ya da grup genel kurulunun salt çoğunluğunun kararıyla, merkez disiplin kuruluna verilirler.

Genel başkan veya karar alan kurul, hakkında disiplin işlemi istenen üyenin, merkez ve grup disiplin kurullarından oluşacak ortak disiplin kuruluna verilmesini de kararlaştırabilirler.

Ortak disiplin kuruluna merkez disiplin kurulu başkanı başkanlık eder.

Hükümetten ayrılma kararına uymayan veya hükümete katılmama kararına karşın bakanlık kabul eden partili, üyelikten kesin olarak çıkarılmayı gerektiren parti suçu işlemiş olur; ve, merkez karar ve yönetim kurulunca, kesin çıkarma istemi ile, merkez disiplin kuruluna verilir.

Merkez disiplin kurulu kararları kesindir.

TBMM Grubu Disiplin Kurulu

Madde 75 — TBMM grup disiplin Kurulu, grup genel kurulunca, gizli oy ve açık aynıyla bir toplantı yılı için seçilen en çok yedi

üyeden oluşur. Seçilenlerin dışında kalan adaylar arasında enaz oyla seçilenin yarısından az oy almamış olanlar, aldıkları oy sırasına göre, yedek üyedirler. Eşit oy durumunda ad çekimi yapılır.

Grup genel kurulu, yedek üyelerin ayrıca seçimini de kararlaştırabilir. Aday sayısı, disiplin kuruluna seçilecek üye sayısının üç katından azsa bu zorunludur.

Grup kararlarına, disiplinine ve iç yönetmeliğine aykırı davranışları görülen grup üyeleri grup yönetim kurulu kararı ile ya da grup genel kurulunun salt çoğunluğunun kararı ile grup disiplin kuruluna verilirler.

Grup disiplin kurulunun çalışmalarıyla ve yetkileriyle ilgili öteki konular, "Grup İç Yönetmeliği"nde ve "Disiplin Yönetmeliği"nde yer alır.

İl Disiplin Kurulu

Madde 76 — İl disiplin kurulu, il kongresince gizli oy açık aynm-la iki yıl için seçilen yedi üyeden oluşur. Seçilenlerin dışında kalan adaylar arasında enaz oyla seçilenin yarısından az oy almamış olanlar, aldıkları oy sırasına göre, yedek üyedirler. Eşit oy durumunda ad çekimi yapılır.

İl kongresi, yedek üyelerin ayrıca seçimini de kararlaştırabilir. Aday sayısı 21'den azsa bu zorunludur.

İlçe Disiplin Kurulu

Madde 77 — İlçe disiplin kurulu, ilçe kongresince gizli oy açık ayrımla iki yıl için seçilen beş üyeden oluşur. Seçilenlerin dışında kalan adaylar arasında enaz oyla seçilenin yarısından az oy

almamış olanlar, aldıkları oy sırasına göre, yedek üyedirler. Eşit oy durumunda ad çekimi yapılır.

İlçe kongresi, yedek üyelerin ayrıca seçimini de kararlaştırabilir. Aday sayısı 15'den azsa bu zorunludur.

Tanım ve Kurallar

Madde 78 – Üyelerin, Parti Tüzük ve Programına, büyük kongre ve yetkili organ kararlarına, Parti ilkelerine ters düşen, Partide aldıkları görevle ve sorumlulukla bağdaşmayan, genel Parti doğrultusuyla uyumsuzluk niteliği taşıyan veya Partiye zarar veren tutumları, davranışları ve eylemleri, parti suçudur.

Parti suçu işleyenlerin Parti ile ilişkilerinin kesilmesi veya sınrılanması, veya kendilerine Tüzükte öngörülen disiplin yaptırımları uygulanması, disiplin cezasıdır.

Parti suçunu saptama ve cezalandırma görevi ve yetkisi disiplin kurullarındadır.

Bir davranışın veya eylemin yargı organlarınca soruşturma veya kovuşturma konusu olması, ayrıca Parti açısından disiplin işlemine engel değildir.

Disiplin kurulu üyeliğine aday olabilmek ve seçilebilmek için disiplin cezası almamış olmak gerekir.

Disiplin Kurullarının Yetki Alanları

Madde 79 – Değişik disiplin kurullarının yetki alanları aşağıda gösterilmiştir.

a) Merkez disiplin kurulunun yetki alanı:

- * Merkez organlarında görevli olanlarca işlenen parti suçları.
- * TBMM üyelerinin yasama çalışmaları dışındaki eylemlerinden doğan parti suçları.
- * İl yönetim ve disiplin kurulu üyelerince, il merkezi belediye başkanlarıncı, büyük kent belediyesine bağlı belediye başkanlarıncı işlenen parti suçları.

Bu kimseler hakkında disiplin işlemi, merkez karar ve yönetim kurulunun istemi üzerine yapılır.

b) İl disiplin kurulunun yetki alanı:

- * İlçe yönetim ve disiplin kurulu üyelerince; ilçe belediye başkanlarıncı ve il genel meclisi ve il ve ilçe belediye meclisi üyelerince işlenen parti suçları.

Bu kimseler hakkında disiplin işlemi, il yönetim kurulunun istemi üzerine yapılır.

c) İlçe disiplin kurulunun yetki alanı:

- * Partili üyelerce işlenen parti suçları,
- * İlçe merkezleri dışındaki belediye başkanlarıncı ve belediye meclisi üyelerince işlenen suçları.

Bu kimseler hakkında disiplin işlemi, ilçe yönetim kurulunun istemi üzerine yapılır.

d) TBMM Grubu disiplin kurulunun yetki alanı:

- * Partili TBMM üyelerinin grup disiplinine, grup iç yönetmeliğine, grubun bağlayıcı kararlarına aykırı davranışlarından doğan parti suçları.

Bu durumlarda disiplin işlemi, grup yönetimin kurulunun veya grup genel kurulunun istemi üzerine yapılır.

İl ve ilçe yönetim kurullarının disiplin işlemi istemeye yetkili olduğu konularda, bu yetki, doğrudan doğruya merkez karar ve yönetim kurulunca da kullanılabilir.

Partinin Kapatılmasına Neden Olabilecek Durumlar

Madde 80 — Yasaya göre bir siyasal partinin kapatılmasına neden olabilecek eylemlerle ve konularla ilgili olarak Cumhuriyet Başsavcılığının istemlerine ilişkin kararlar, doğrudan doğruya merkez karar ve yönetim kurulunca verilir. Kurul, bu istemlerin gereklerini gecikmesiz olarak yerine getirir.

Ancak, merkez karar ve yönetim kurulu, Başsavcılıktan gelen istemin haksız olduğu kanısına varırsa ve konunun Başsavcılıkça Anayasa Mahkemesine götürülmesinde sakınca görmezse, isteme uymayabilir. İsteme uymama kararını, engeç beş gün içinde, gerekçeli olarak, kamuoyuna açıklar ve il başkanlıklarına, merkez disiplin kuruluna ve TBMM grupuna duyurur.

Merkez disiplin kurulu, TBMM grubu ve il yönetim kurulları, engeç beş gün içinde, ayrı ayrı toplanırlar ve durumu görüşürler. İl yönetim kurullarını konuyla ilgili toplantılarına, her ilin ilçe başkanlarıyla il disiplin kurulu üyeleri de katılırlar. Bu toplantılardan herhangi birinde, merkez karar ve yönetim kurulunun görüşüne aykırı bir görüş egemen olursa, derhal kurula bildirilir. Merkez karar ve yönetim kurulu hemen toplanarak, yasa da belirtilen 30 günlük sürenin yansı dolmadan, konuyu bir daha görüşür. Merkez karar ve yönetim kurulu, Başsavcılığın istemine uymama kararında direnirse, genel başkan, on gün içinde, yalnızca bu konuyu görüşmek üzere, büyük kongreyi olağanüstü toplantıya çağırır.

Büyük kongrenin kararı kesindir.

Başsavcılığın istemi üzerine Partiden çıkarılan üye, yargı organı kararı ile aklanırsa, merkez karar ve yönetim kurulu, ilk toplantısında durumu görüşerek, çıkarılan üyenin, asıl üye olarak Partiye yeniden yazımını kararlaştırabilir. Durum ilgili ilçe yönetim kuruluna bildirilir. Çıkarılan üye de üyeliğinin yenilenmesini istiyorsa, ilçe ve il yönetim kurullarınca ve genel sekreterlikçe gereği yapılır.

Disiplin Suçları ve Cezalar:

MADDE 81— Disiplin Kurullarının görev ve yetki alanına giren parti suçları aşağıdadır.

1. Tuzuğ ve yönetmeliklere aykırı davranmak.
2. Yetkili organlarca verilen görevleri yapmaktan kaçınmak.
3. Partiye zarar verici davranışlarda veya açıklamalarda bulunmak.
4. Özel yaşamında, partinin güvenilirliğine zarar verici davranışlarda bulunmak.
5. Partililerin kişiliği ile uğraşmak.
6. Görev verilmemiş konularda kendini görevli gibi göstermek.
7. Partinin yetkili organlarınca kendisine verilen yetkiyi veya kendisine gösterilen güveni kotuye kullanmak.
8. Kapalı toplantılarda görüşülenleri açıklamak.
9. Partinin genel tutumuna ve doğrultusuna ters düşen kuruluşlara yetkili organların uyarısına karşın, üye olmak, veya bu tür kuruluşların çalışmalarına katılmak veya yardımcı olmak.

10. Kendisinin veya başkasının kişisel çıkarları için partiden yararlanmaya kalkışmak.

11. Parti çalışmaları hakkında, partililer veya partiye üyelik için başvuranlar hakkında, yetkili organlara bilerek yanlış bilgi vermek, veya üyelik için başvururken yanlış bilgi vermiş olmak.

12. Partinin Programına ve bağlayıcı kararlarına aykırı davranışlarda ve o yönde açıklamalarda bulunmak.

13. Partinin genel doğrultusuyla uyumsuzluğa düşmek.

14. Partiye ait belgelerde veya kayıtlarda değişiklik veya hile yapmak.

15. Partinin parasını, eşyasını, mallarını veya üyelerce Parti çalışmaları veya sosyal çalışmalar için kendisine emanet edilen parayı, eşyayı, malları kişisel çıkarları için veya kötüye kullanmak.

16. Seçimlerde Partinin veya Parti adaylarının aleyhine çalışmak.

17. Yetkili organların izni olmaksızın, başka bir Parti listesinde veya bağımsız aday olmak.

18. Merkez karar ve yönetim kurulunca kurma veya katılma kararı verilmemiş bir hükümette bu kuruldan izin almaksızın üyelik kabul etmek.

19. Partiler ve yurttaşlar arasında etnik ayrımcılık, din veya mezhep ayrımcılığı veya "yerli-yabancı" ayrımcılığı gütmek.

Disiplin cezaları, en hafifinden ağırına doğru, "uyarı", "kınama", "üyelikten geçici çıkarma", "üyelikten kesin çıkarma" olup, bunlardan;

Disiplin cezaları, en hafifinden ağırına doğru, "uyarı", "kınama", "üyelikten geçici çıkarma", "üyelikten kesin çıkarma" olup, bunlardan,

- Uyarı: Yazılı olarak dikkat çekme'dir.
- Kınama: Yazılı olarak kusur bildirme'dir.
- Üyelikten geçici çıkarma: Parti ile ilişkin üç aydan 12 aya kadar kesilmesi'dir.
- Üyelikten kesin çıkarma: Parti ile ilişkin sürekli kesilmesidir.

Birinci fıkrada yazılı Parti suçlarına verilecek cezalar aşağıdadır:

- 1,2,3,4 ve 5'inci bentte yazılı suçlara, uyarı cezası verilir.
- 6,7,8,9,10 ve 11'inci bentte yazılı suçlara, kınama cezası verilir.
- 12,13,14, ve 15'inci bentte yazılı suçlara, üyelikten geçici çıkarma cezası verilir.
- 16,17,18 ve 19'uncu bentte yazılı suçlara, üyelikten kesin çıkarma cezası verilir.

Yukarıda sayılan Parti suçlarını kışkırtan veya özendirenlere, altıncı ve onu izleyen bentlerde yazılı suçlar için üçüncü fıkrada öngörülen cezaların bir derece hafifi, ilk beş bentte yazılı suçlar için öngörülen cezalar ise aynen uygulanır.

Disiplin cezası verilmesine neden olan tutum, davranış veya eylem yinelenirse, bir derece ağır ceza uygulanır.

Kınama cezası alanlar, altı ayla bir yıl arası bir süre için kurullara seçilemezler; seçilmiş iseler görevden alınır.

Geçici çıkarma cezası alanlar, cezası alanlar, ceza süresi içinde üyelere tanınan hakları kullanamazlar, ancak üyelikle ilgili tüm yükümlülükleri sürer.

TBMM grubu veya yerel yönetim grubu üyelerine verilen geçici veya kesin çıkarma cezaları, gruptan da geçici veya kesin çıkarılma sonucunu doğurur.

Kınama cezası alanların, ceza süresi içindeki milletvekili veya yerel yönetim seçimlerine Parti adayı olarak katılıp katılmayacaklarına merkez karar ve yönetim kurulu karar verir.

Geçici olarak üyelikten çıkarılan üyenin tutum ve davranışları güven verici olursa, milletvekili veya yerel yönetim seçimleri dönemi başlarken, cezası, ilgili disiplin kurulunun da uygun görmesi durumunda, merkez karar ve yönetim kurulunca kaldırılabilir.

Cezalandırılması istenen üye hakkındaki karar, bu kararı veren disiplin kurulunca, ilgili üyeye, yazılı bulunduğu ilçenin yönetim kuruluna ve başka bir kurulca istenmişse, o kurula, derhal yazılı olarak bildirilir.

Disiplin kurulu kararlarında cezaların yururluk tarihleri de belirtilir.

Uyarı, kınama ve geçici çıkarma cezaları, üyenin yazılı bulunduğu ilçedeki üye defterine işlenir; ve genel sekreterliğe bildirilir.

Kesin çıkarma cezası alanların üyelikleri üye defterinde silinir, ve il yönetim kurulu ile genel sekreterliğe bildirilir. Adları, genel sekreterlikçe, tüm parti örgütüne duyurulur.

Üyelikten kesin çıkarma cezası verilenler, en az iki yıl geçmedikçe, yeniden üyeliğe başvuramazlar.

Disiplin Kurullarının Çalışma Kuralları

Madde 82 – Disiplin kurulları, ilk toplantılarında, üyeleri arasından bir başkanla bir sekreter üyeyi, gizli oyla seçerler.

Özürsüz olarak bir yılda üç toplantıya katılmayan disiplin kurulu üyelerinin üyelikleri düşer.

Disiplin kurulları üye tam sayısının en az üçte iki çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların çoğunluğu ile karar verir. Ancak, Siyasi Partiler Yasasının 101/d-1 maddesinde gösterilen durumlar dışında, üyelikten kesin çıkarma cezası için, üye tam sayısının çoğunluğunca karar verilmesi gereklidir.

Disiplin kuruluna verilen üyenin yazılı veya sözlü savunma hakkı vardır. Savunma için süre, savunmaya çağrı belgesinin ilgiliye bildiriminden başlayan 15 gündür. Ancak, seçimlerde veya her-kesin gözü önünde açıkça veya yayın yoluyla işlenen disiplin suçlarında bu süre yedi gündür. Savunma süresini geçirenler bu hakkı kullanmak istemiyor sayılırlar. Savunmaya çağrı, disiplin kurulu başkanlığınca, yazılı olarak, üyenin başvuru belgesindeki adresine veya bilinen başka adreslerine yapılır. Savunmaya çağrı yazısında, uygulanması istenen disiplin cezası ile bu ceza isteminin nedenleri açıkça belirtilir.

Seçimler sırasında, yayın yoluyla veya herkesin gözü önünde işlenen suçların kovuşturulmasında öngörülen süreler yönetmelikle kısaltılabilir.

Disiplin kurulları, incelemelerini belgeler üzerinde yapabilecekleri gibi, tanık da dinleyebilirler.

Kesinleşen disiplin cezası, ilgili yönetim kurulunca, aynen ve süresinde uygulanır.

İşlendiğı tarihten sonraki bir yıl içinde ilgili disiplin kuruluna bildirilmemiş suçlar hakkında, disiplin işlemi yapılamaz.

Yönetim kurulları ve bilgilerine veya tanıklıklarına gerek duyulan üyeler, disiplin kurullarının incelemesini kolaylaştırmak ve isteklerine süresinde yanıt vermek zorundadırlar.

Disiplin kurulları, ceza istemine neden olan eylemle bağılırlar.

İtiraz

Madde 83 — Merkez disiplin kurulunun, grup disiplin kurulunun ve merkez ve grup ortak disiplin kurulunun kararları kesindir.

İlçe disiplin kurulu kararlarına karşı, ilçe yönetim kurulu veya cezalandırılan üye, il disiplin kuruluna itirazda bulunabilir. İl disiplin kurulunun, itiraz üzerine, uyarma veya kınama cezalarına ilişkin olarak verdiği kararlar kesindir. Üyelikten geçici veya kesin çıkarma cezalarına ilişkin konularda yapılan itiraz üzerine il disiplin kurulunun verdiği karara karşı, cezalandırılan üye

veya ilçe yönetim kurulu, bu kararın bildirilmesinden oasuyarak yedi gün içinde, merkez disiplin kuruluna itirazda bulunabilirler. Merkez disiplin kurulunun kararı kesindir. İl disiplin kurulunun uyarma veya kınama cezası dışındaki cezalara ilişkin kararlarına karşı, cezalandırılan üye veya il yönetim kurulu, yedi gün içinde, merkez disiplin kuruluna itirazda bulunabilir. Merkez disiplin kurulunun kararı kesindir.

İlçe veya il disiplin kurullarının geçici veya kesin çıkarmaya ilişkin cezalar konusundaki kararlarına karşı, merkez karar ve yönetim kurulu, on beş gün içinde, merkez disiplin kuruluna itirazda bulunabilir. Merkez disiplin kurulunun kararı kesindir.

Siyasi Partiler yasasının 57. maddesinde öngörülen itiraz hakları saklıdır.

Üyeliklerde Boşalma

Madde 84 — Disiplin kurullarında boşalma olduğunda yedekler sırasıyla çağırılır. Oyların eşit olması durumunda ad çekimi yapılır.

Yedeklerin çağırılmasından sonra üye sayısı üçte ikinin altına düşerse, ilgili birimin olağan kongresine kadar görev yapmak üzere, yeni kurul, merkez karar ve yönetim kurulunca, gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla seçilir. O arada olağanüstü kongre yapılırsa, seçim o kongrede yenilenebilir.

Aynı durum TBMM grubu disiplin kurulu için söz konusu olduğunda, grup genel kurulu yeni disiplin kurulunu seçer.

Onlem Kararı

Madde 85 – Partiden geçici veya kesin çıkarma istemiyle bir üyeyi disiplin kuruluna veren yetkili kurul, üyeyi, Parti içindeki görevlerinden, onlem niteliğinde olmak üzere, derhal uzaklaştırabilir. Görevinden bu şekilde uzaklaştırılan üye, onlem kararının kaldırılmasını, verildiği disiplin kurulundan, yedi gün içinde isteyebilir. Bu istek, disiplin kurulunca, yedi gün içinde ve öncelikle karara bağlanır.

Bağışlama Yetkisi

Madde 86 – Kesinleşen parti cezaları merkez karar ve yönetim kurulunca, kendiliğinden veya cezalandırılan üyenin başvurusu üzerine, kaldırılabilir. Ancak, merkez karar ve yönetim kurulu, cezayı bağışlama ve kaldırma kararını vermeden önce, üyeyi disiplin kuruluna göndermiş olan kurulun görüşünü alır.

Yönetmelik

Madde 87 – Parti suçu savlarının incelenmesine, disiplin kurullarının yapacağı kovuşturmalara ve her türlü işleme, bu kurulların çalışma yöntemlerine ve kurallarına, itirazlara ve cezaların uygulanmasına ilişkin oteki konular "Disiplin Yönetmeliği"nde düzenlenir.

Disiplin kurulları, uygulamada karşılaşılabilecek gereksinimlere göre "Disiplin Yönetmeliği"nde değişiklik önerilerini, merkez disiplin kurulunun da uygun görmesi durumunda, bu kurul yoluyla, merkez karar ve yönetim kuruluna sunarlar.

Denetim

Madde 88 — Parti çalışmalarının ve hesaplarının denetimi için gerekli düzenleme, merkez karar ve yönetim kurulunca yapılır ve denetçilerin görev ve yetkileri ile ilgili hususlar, "Çalışma Kuralları" ve "Mali İşlemler" yönetmeliklerinde yer alır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

DEFTERLER, YAZIM VE YAZIŞMA

Yazışma Kuralları

Madde 89 — Gerek parti içi yazışmalar gerek örgütün yasalar gereği kamu kuruluşlarıyla veya yargı organlarıyla yapacağı yazışmalar, merkez karar ve yönetim kurulunca, tekduze kurallara bağlanır, ve bu kurallar "Çalışma Kuralları Yönetmeliği"nde gösterilir.

Defterler ve Yazım

Madde 90 — Partinin, merkez, il ve ilçe örgüt birimlerinde aşağıdaki defterler ve dosyalar tutulur:

- * **Üye defteri:** Bu defter, mahalle ve köy, il ve ilçe esasına göre tutulur. Üyelik başvuruları, ilçe merkezlerinde ve genel sekreterlikte tutulacak aday üye yazım defterlerine yazılır. Üyelik başvurularının belgelerinden birer örnek, ilçe ve il merkezlerinde ve genel sekreterlikte, alfabetik sıraya göre tutulan dosyalarda saklanır.

- * **Karar defteri:** Merkez karar ve yönetim kurulu, il ve ilçe yönetim kurulları, disiplin kurulları, TBMM grubu yönetim kurulu ve yerel yönetim grupları, birer karar deften tutarlar. Kararlar, alınış sırasına göre ve gün belirtilerek, deftere geçirilir ve oylamaya katılanlarca imzalanır.
- * **Yazışma defteri:** Tüm örgüt birimlerinde, yazışmaların belgelenmesi ve kolayca bulunabilmesi amacıyla, yazılış veya alınış gününe ve sırasına göre, gönderilen ve alınan yazılar, gelen ve giden yazışma defterlerine geçirilir. Gelen yazıların asılları ile, gönderilenlerin örnekleri, gün ve sıra numaralarına göre dosyalanır.
- * **Gelir - gider defteri:** Partinin tüm örgüt birimlerinde birer gelir-gider defteri tutulur. Gelirlerin nerelerden ne zaman sağlandığı, harcamaların hangi işler ve yerler için, hangi kararlarla ve kimlerce yapıldığı, sırası ile, gelir-gider defterine yazılır; ve belgeleri, aynı sıra ile, dosyalanır.
- * **Demirbaş defteri:** Her örgüt biriminde bir demirbaş eşya defteri tutulur. Parti adına alınan veya Partiye bağışlanan demirbaş eşya, nitelikleri, ne zaman ve nasıl sağlandığı, bağışlanmışsa bağışlayanın kimliği, ve alınış değeri belirtilerek, gününe ve sırasına göre bu deftere yazılır. Demirbaş eşyanın alınış belgeleri, aynı sıraya göre, dosyasında saklanır.

Butun defterlerin sayfaları ve açılış tarihleri, örgüt biriminin bulunduğu yerdeki ilçe seçim kurulu başkanınca muhurlenip onaylanır. Defterler bu işlemten sonra kullanılır.

Yasanın ongordugu ve Tuzuğun belirttiğı zorunlu defterler dışında, hangi defterlerin, dosyaların veya kartların nasıl tutulacağı, üye yazımlarının ve başka bilgilerin, teknik olanaklardan da yararlanılarak nasıl saklanacağı ve işlem göreceğı, ve defterlere, dosyalara, yazım ve yazışmalara, tutulacak kartlara ve öteki bilgi işlemlerine ilişkin ayrıntılı konular, "Çalışma Kuralları" ve Üye-ük İşlemleri" yönetmeliklerinde düzenlenir.

ONUNCU BÖLÜM

MALİ İŞLER

Hakça ve Düzenli Gelir Sağlama

Madde 91 — Parti çalışmalarını, her üyenin, manevi olduğu kadar maddi katkısı ile de sürdürebilmek için; tüm üyelere Partinin sahibi ve sorumlusu olma bilincini pekiştirebilmek için; belirli kişilerin veya çevrelerin Partide maddi güçleriyle ağırlık kazanmalarını önlemek için; sosyal adaletin ve Demokratik Sol doğrultunun gereklerine Partiye gelir sağlamada da uymak için; ve yasalara uygun olarak, Partiye, hakça ölçüler içinde sürekli ve yeterli gelir akışını güvence altına alabilmek için; tüm üyeler, kişisel gelir durumlarıyla orantılı olarak ve Tüzüğün ilgili maddesinde belirtilen ölçü ve biçimde, düzenli ödenti öderler. Bu ödentiler yaptırımlara bağlanır.

Ayrıca, üye kimlik kartları ve bunların yenilenmesi yoluyla Partiye düzenli gelir sağlanır.

Bağış alınırken kimseye aşırı yük olunmaz.

Bunlar dışındaki gelir sağlama girişimlerinin de Demokratik Sol doğrultuya, Partinin amaçlarına ve ilkelerine uygun ve Partiyi halka yabancılaştırmayacak türde olmasına; aynı zamanda, Partinin eğitim, kültür, sosyal hizmet, dayanışma ve tanıtma çalışmalarına katkıda bulunacak nitelik taşımaya özen gösterilir. Bu amaçlarla düzenlenecek sanat, kültür ve eğlence toplantılarına katılma ücretleri, çalışan halk kesimlerinin gelir durumları göz önünde tutularak belirlenir.

Bu amaçlarla bağış veya ücret karşılığı üyelere veya yurttaşlara sunulacak eşya ve yayımlar, merkez karar ve yönetim kurulunun gözetimine, denetimine ve kararına bağlıdır. Hesaplarının nasıl işlem göreceği "Mali İşlemler yönetmeliği"nde gösterilir.

Tüzük gereği olan odentiler dışında, üyeler, kendi yorelerindeki toplu siyasal veya sosyal çalışmalar ve eğitim ve kültür çalışmalarını için gerekli geliri, üyelerin veya yoredeki Parti yandaşlarının gelir durumlarına ve gönüllü katkı isteklerine göre, yasa ve Tüzük kurallarına uygun yoldan toplamaya, aralarında işbirliği yaparak, katkıda bulunurlar. Bu amaçla toplanan gelirler ve bu gelirlerden yapılan harcamalar, aralarında dayanışma ve işbirliği kuran partihlerin sorumlulukları altındadır. Güveni kötüye kullandıkları ve toplanan gelirleri, yasaya veya Tuzuğa aykırı olarak veya kişisel amaçla kullandıkları saptananlar hakkında disiplin işlemi uygulanır.

Enaz dokuzar ençok 27'şer kişilik Partili komşu toplulukları, her yıl kendi aralarında belirleyecekleri ve ilçe yönetim kuruluna bildirecekleri üçer uyesi, kendi adlarına odenti ve gelir toplanmasına yardımcı olmakla görevlendirirler. Bu şekilde görevlendirilen üyeler:

- * Üyelik odentilerinin zamanında toplanarak genel merkez banka hesabına gecikmesiz yatırılması, üye kimlik kartlarına işlenmesi, üye kimlik kartlarının yenilenmesi için, kendilerine yetki veren üyelere yardımcı olurlar.
- * Genel merkez banka hesabına yatırılan gelirlerin banka alındısının birer örneğini, ödemede bulunan üyeye ve ilgili ilçe yönetim kuruluna belirli süreler içinde ulaştırırlar.

Yorede gelir sağlama çalışmalarına katkıda bulunurlar. Gerek Partinin genel çalışmaları gerek yöresel çalışmalar için toplanan gelirlerin Tüzük ve yönetmelik kurallarına uygun olarak hesaplarının tutulmasına yardımcı olurlar; ayrıca kendileri de bunların hesabını tutarlar.

Parti organı üyeliği niteliği taşımaksızın, her uyeye görev verileceği yolundaki Tüzük kuralına uygun olarak ve güven ilkesine göre üstlendikleri bu görevi savsakladıkları veya kötüye kullandıkları saptananlar olursa, haklarında, görev kusuru veya güveni kötüye kullanma nedeni ile disiplin işlemi uygulanır.

Yöresel çalışmalar için gerekli gelirleri sağlamaya belli bir yöre halkının geçim durumu yeterli değilse, bu bakımdan daha elverişli koşullar içinde bulunan yörelerdeki partililer, o yöreye, dayanışma anlayışı içinde katkıda bulunmaya özendirilir.

Üyelerin olanaklarını zorlamaksızın Parti gelirlerini artırma gereği duyulan yerlerde, üyeler, halka hizmet ve Parti çalışmalarına katkı niteliği taşımak koşuluyla, kendi sorumlulukları altında, gelir sağlayıcı ortak girişimlere özendirilirler. Bu tür girişimlerin yöntemleri ve yasal kuralları konusunda eğitim programları düzenlenir ve yayınlar hazırlanır.

Bu tür girişimlerin denetimine, Parti organları, üyelerden istek veya uyarı geldiğinde, danışman sıfatı ile yardımcı olurlar.

Bu tür girişimlerde ve çalışmalarda, Programa, Tüzüğe veya yönetmeliğe aykırı davranıldığı veya Partinin doğrultusuna, saygınlığına ve güvenilirliğine gölge düşürüldüğü saptanırsa, Parti organlarıncı gerekli uyarılar yapılır ve, gereğinde, güvenin kötüye kullanılması veya Partiye zarar verici tutum ve davranışlar için öngörülen yaptırımlar ve disiplin işlemleri uygulanır.

İlçe ve il yönetim kurulları, kendi zorunlu giderleri için gereken gelirleri, kişilere haksız ve dengesiz biçimde yük olmamak ve Partiyi belirli kişilere bağımlı kılmamaya özen göstermek koşuluyla, partili dayanışması içinde toplanacak bağışlarla veya yasa-da ve Tüzükte öngörülen başka girişimlerle ve çalışmalarla sağlarlar.

Gelirlerin nasıl sağlanacağına, artırılacağına ve değerlendirileceğine, gelirlerin ve giderlerin nasıl belgeleneceğine ve kayda geçirileceğine ilişkin kurallar, ve ilgili başka konular, "Mali İşlemler Yönetmeliği"nde ayrıntılı olarak gösterilir.

Gelir kaynaklarından yararlanmada, ve para veya mal bağışlarının sınırları konusunda Siyasi Partiler Yasasının ilgili hükümleri göz önünde tutulur. Yasaların yasakladığı kurum ve kuruluşlardan hiçbir biçimde bağış alınamaz.

Tüm örgüt birimlerince sağlanan gelirler ve mal varlığı Parti tüzel kişiliğine aittir.

Merkez Katkısı ve Hazine Yardımı

Madde 92 — Merkez karar ve yönetim kurulunun gelirlerinden örgüt birimlerine ve seçim çevrelerindeki seçim çalışmalarna olanaklar ölçüsünde yapılacak katkılarla, Hazine yardımı alındığında bu yardımın nasıl değerlendirileceği, merkez karar ve yönetim kurulunca kararlaştırılır.

Tutumlu Çalışma

Madde 93 — Parti çalışmalarında, bu çalışmalar için tutulacak veya yapılacak binalarda ve binaların donatımında, halkın ve üyelerin gelir durumuyla bağdaşmayacak giderlerden ve her türlü lüksten ve savurganlıktan kaçınılır.

Partinin gelir durumunun yeterince ücretli görevli çalıştırmaya elvermediği durumlarda, Parti merkezlerindeki büro ve bakım çalışmaları, hakça düzenlenmiş görev bölümüne ve nöbet çizelgelerine göre, kurul üyelerince yerine getirilir.

Görevlilere Katkı

Madde 94 — Merkez organlarının toplantılarına ve başka illerde veya yörelerde yapılacak toplantılara veya çalışmalara görevli olarak katılmaları gereken üyelere, gelir durumları elverişli olmadığı bilinenlerin zorunlu harcamalarına, kendi yörelerinde sağlanan gelirlerden katkıda bulunulur. Bunun için görevliden istek gelmesi beklenmez. Olanaklara ve gereksinimlere göre kimlere ne kadar maddi katkıda bulunulmasının uygun olacağı, görevliler belli olduğunda, bağlı bulundukları sandık bölgelerindeki, köy ve mahallelerdeki partililerce veya ilçe ve il yönetim kurullarınca belirlenir. Kişisel gelir durumlarının yeterli düzeye geldiği gözlenenlere bu katkı sürdürülmez.

Gelir Sağlama İşlemlerine İlişkin Kurallar

Madde 95 — Gelirler, merkez karar ve yönetim kurulunca dip koçanlı veya kopyalı olarak bastırılan ve örgüt birimlerine gönderilen alındılar karşılığında toplanır. Gönderilen alındıların seri ve sıra numaralarına ait kayıtlar genel merkezde tutulur.

Örgüt birimleri, kendilerine gönderilen gelir alındılarını nede niyle, merkez karar ve yönetim kuruluna karşı, ayrıca mali sorumluluk taşırlar.

Gelir alındılarında, sağlanan gelirin türü ve tutarı, kimden veya nereden sağlandığı, alındıyı kimin düzenlediği, ad, soyadı ve adres belirtilerek, alındıda ve dip koçanında veya kopyasında gösterilir.

Alındılarla bunların dip koçanlarında veya kopyalarında aynı sıra numarası bulunur. Alındı dip koçanları veya kopyaları, Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının bildirim gününden başlayarak beş yıl süre ile saklanır.

Taşınmaz Mal Edinme

Madde 96 — Parti, genel merkez ve örgüt birimleri binaları ile amaç ve çalışmaları için gerekli olanlardan başka taşınmaz mal edinemez. Amaçları içinde olmak koşulu ile sahip olduğu taşınmaz mallardan yasal kurallar içinde gelir sağlayabilir.

Giderlere İlişkin İşlemler ve Kurallar

Madde 97 — Partinin tüm giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır.

Yetkili kurulun kararı olmadan harcama yapılamaz. Ancak bütçede öngörülmüş olan ve yönetmelikle gösterilecek sınırı geçmeyen harcamalarla genel tarifelere bağlı harcamalar, kurul kararına gerek olmadan yapılabilir.

Giderlere ilişkin belgeler, yasalarda öngörülen daha uzun sürelerin saklı olması koşuluyla, Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının bildirim gününden başlayarak beş yıl süre ile saklanır.

Her örgüt birimi, bağlı bulunduğu üst yönetim birimine, gelir ve giderleri hakkında, altı ayda bir hesap vermekle yükümlüdür.

Sorumluluk

Madde 98 — Yapılacak harcamalarla sözleşmeler ve üstlenilecek yükümlülükler, genel merkezde parti tüzel kişiliği adına, illerde il yönetim kurulu, ilçelerde de ilçe yönetim kurulu adına, yetkili ve görevli üye ve kurul tarafından yerine getirilir.

İlçe ve il yönetim kurullarının, parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapması ya da yükümlülük üstlenmesi, merkez karar ve yönetim kurulunun önceden yazılı yetki vermesine ve sonradan bir kararla onaylamasına bağlıdır. Bunun dışındaki sözleşmelerden ve yükümlülüklerden dolayı parti tüzel kişiliği sorumlu tutulamaz; genel başkana, genel sekretere, merkez karar ve yönetim kurulunun sayman üyesine, merkez karar ve yönetim kuruluna veya parti tüzel kişiliğine karşı kovuşturma yapılamayacağından, bu gibi durumlarda sorumluluk sözleşmeyi yapan ve yükümlülük altına giren kişiye veya kişilere düşer.

Borç Verme Yasası

Madde 99— Parti, üyelerine ve herhangi bir gerçek veya tüzel kişiliğine borç veremez. Belirli görevler için belirli kurallar ve ölçütler için verilen avanslar bunun dışındadır, borç sayılmaz. Ancak avansların süresi içinde belgelenecek kapatılması zorunludur.

Bütçe ve Kesin Hesap

Madde 100 — İl yönetim kurulları, kendilerine bağlı ilçeleri de kapsamak üzere, gelir ve gider beklentilerini ayrı ayrı gösteren yıllık bütçeler hazırlarlar ve her yılın Ekim ayı sonuna kadar genel sekreterliğe gönderirler.

Bu bütçelerle aynı süre içinde genel sekreterlik bütçesi de hazırlanır ve, en geç Aralık ayı sonuna kadar, merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır.

Parti hesapları bilanço esasına göre düzenlenir.

Bütçe yılını izleyen Nisan ayı sonuna kadar, gerek merkez karar ve yönetim kurulu gerek ilçeleri de kapsamak üzere il yönetim kurulları, bir önceki yılın uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesaplarını hazırlarlar.

İl yönetim kurullarından gönderilenlerle merkez karar ve yönetim kurulunun kesin hesapları, merkez yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır ve birleştirilir.

Bu birleştirilmiş kesin hesaplarının onaylı bir örneği, genel başkanlıkça, Haziran ayı sonuna kadar, Anayasa Mahkemesine ve, bilgi için, Cumhuriyet Başsavcılığına verilir.

Yönetmelik

Madde 101 — Bütçelerin, bilançoların, gelir-gider cetvellerinin ve kesin hesapların nasıl düzenleneceği; Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlülük altına girilmesine ilişkin konular; gelir-gider defterlerinin nasıl tutulacağı; gerek merkez yönetim kurulu saymanının gerek il ve ilçe saymanlarının, ve gelir toplama konusunda örgüt birimlerine yardımcı olacak üyelerin görevleri, yetkileri ve sorumlulukları, "Mali İşlemler Yönetmeliği"nde gösterilir.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

YASALAR VE YÖNETMELİKLER

Genel Kural

Madde 102 — Siyasal partilere, seçimlere ve ilgili başka konulara ilişkin olarak yasalarda yer alan hükümler, Partinin tüm organları ve üyeleri için bağlayıcıdır. Çalışmalarında ve tutumlarında bağlayıcı yasa kurallarına uymayan ve bu kuralların gereklerini yerine getirmeyen Parti organları ve üyeler, yasal sorumlulukları dışında, Parti yönünden de disiplin suçu işlemiş olurlar.

Tüzüğe aktarılmış yasa hükümlerinde değişiklikler olursa, bu değişiklikler merkez karar ve yönetim kurulunca örgüt birimlerine duyurulur ve yasa hükümlerinin değiştirilmiş biçimlerine uyulur. İlk büyük kongrede, bu değişiklikler, Tüzük metnine de yansıtılır

Yönetmelikler

Madde 103 — Tüzük uygulamalarına ilişkin yönetmelikler merkez karar ve yönetim kurulunca; TBMM grubu iç yönetmeliği grup genel kurulunca; disiplin yönetmeliği de, merkez disiplin kurulunun ve grup disiplin kurulunun yazılı görüşleri alınarak, merkez karar ve yönetim kurulunca, hazırlanır, yürürlüğe konulur, değiştirilir ve kaldırılır.

Büyük kongre yönetmeliği, merkez karar ve yönetim kurulunca hazırlanır ve ilk büyük kongrenin onayına sunulur. Büyük kongre kendi yönetmeliğini değiştirmeye de yetkilidir.

Kuuk kongreyle ilgili duzenlemelere,kongreler yonetmeliğin-
de yer venlr.

Tuzukte ongorulen ve doğrudan doğruya merkez karar ve
yonetim kurulunca hazırlanıp yururluğe konacak, değiştirilecek
ve kaldırılacak olan yonetmelikler şunlardır:

- * Üyelik İşlemleri Yonetmeliği.
- * Mali İşlemler Yonetmeliği.
- * Çalışma Kuralları Yonetmeliği.
- * Eğitim Yonetmeliği.
- * Kongreler Yonetmeliği.
- * Danışma ve Araştırma Yonetmeliği.
- * Seçim alışmaları Yonetmeliği.
- * Bölge İl ve İlçe Eşgudum Toplantıları Yonetmeliği.
- * Yerel Yonetimlerle İlişkiler Yonetmeliği.
- * Adaylık Yonetmeliği

Hazırlanışları, yururluğe konup kaldırılmaları ve değiştirilme-
leri ayrı kurallara bağlı olan yonetmelikler de şunlardır:

- * Büyük Kongre Yonetmeliği.
- * Disiplin Yonetmeliği
- * TBMM Grubu İç Yonetmeliği

Yonetmeliklerin Yayımı ve Yururluğu

Madde 104 — Yonetmelikler, belirli bir yururluk tarihi belirtilmemiş-
se, yayımlandıkları tarihte yururluğe girerler. Yonetmelikler,yayımlan-
lanıncı, ilgili yasal yargı ve idare mercilerine verilir.

ON İKİNCİ BÖLÜM

GEÇİCİ MADDELER

İlk Büyük Kongre

Geçici Madde 1 — İlk büyük kongre, Partinin tüzel kişilik kazanmasından başlayarak, engeç iki yıl içinde, kurucular kurulunca toplanır. Parti kurucuları ilk büyük kongrenin doğal üyeleridir.

Büyük Kongre Yetkisi

Geçici Madde 2 — İlk büyük kongre toplanıncaya kadar, büyük kongrenin yasada ve Tüzükte belirtilen görev ve yetkilri kurucular kurulunca kullanılır.

Kurucular Kurulu, Partinin Genel Başkanı ile Partili milletvekillerinden ve kuruluş bildiriminde adları yazılı kişilerle, onların seçtiği merkez karar ve yönetim kurulu ve merkez disiplin kurulu üyelerinden oluşur.

Yasalarda veya Tüzüğün asıl veya geçici maddelerinde kesinlikle büyük kongreye verilmiş olmayan görev ve yetkiler, yasalarda önleyici hükümler yoksa, merkez karar ve yönetim kurulunca kullanılabilir.

Parti Organlarının İlk Kuruluşu

Geçici Madde 3 — Kuruluş bildiriminde adları yazılı kurucular, Partinin kuruluşu ardından, olabildiğince kısa sürede toplanırlar.

Kuruluş bildiriminde adları bulunmasa bile, kuruluş aşamasında hazırlıkları yürütmekte olan büronun üyeleri de, bu toplantıya katılırlar, ancak oy kullanamazlar.

Toplantıda, öncelikle, genel başkan merkez karar ve yönetim kurulu ile yedekleri, ve merkez disiplin kurulu ile yedekleri seçilirler.

Merkez karar ve yönetim kurulu başlangıçta 15 kişi olarak kurulabilir; ve, kurucular kurulu gerekli görüldüğünde, bu sayı 20'ye kadar çıkarılabilir.

Kuruluş bildiriminde adları olmamakla birlikte merkez organlarına seçilenlerin üyeliğine, başvuruları alınarak, kurucular kurulunca karar verilir; ve bu kimselerin üyelik işlemleri öncelikle tamamlanır.

Merkez organlarına ilişkin seçim sonuçları, İçişleri Bakanlığı ile Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir.

İlçe ve il kongreleri yapılıncaya kadar görevli ve yetkili olmak üzere, il ve ilçe başkanları belirlenir, ve il ve ilçe birimlerinin yönetim ve disiplin kurulları, Tüzükte yazılı surelere ve seçim kurallarına bakılmaksızın, kurucular kurulunca uygun görülecek yöntem içinde oluşturulur. Aynı zamanda yedekleri de seçilebilir.

Kurucular kurulu, il ve ilçe yönetim kurullarını ve yedeklerini gerekli gördüğü yerlerde, yasanın belirttiği asgari sayıda oluşturup, daha sonra, Tüzükte belirtilen sayılara yükseltebilir.

Kurucular kurulu, gerekli gördüğü yerlerde, disiplin kurullarını da Tüzükte belirtilenden daha az sayıda oluşturup, gerektikçe, Tüzükte belirtilen sayılara yükseltebilir.

Boşalan üyeliklere, yedekleri, kurucular kurulunca sıra belirlenmişse, o sıraya göre; belirlenmemişse, ilgili kurulların takdiri-ne göre, göreve çağınırlar.

Görevlerini geçince yapmadıkları saptanan kurullara olduğu gibi, kurul üyelerine de, merkez karar ve yönetim kurulunun salt çoğunluğuyla, işten el çektirilebilir.

Merkez karar ve yönetim kurulu, merkez disiplin kurulu, ve il ve ilçe yönetim ve disiplin kurulları, seçilişleri ardından, görev bölümü yaparlar.

Merkez danışma kurulunun üyeleri, merkez karar ve yönetim kurulunca ve bu kurulun belirleyeceği yöntemlere göre seçilir. Bunun için, "Danışma ve Araştırma Yönetmeliği"ne, gerek görülün geçici hükümler konabilir.

Parti ilk genel seçimlere, ilk yerel yönetim seçimlerine veya ilk ara seçimlerine girinceye kadar, il kongrelerinin üye sayısı, ilçelerde yazılı üye sayısının esas alınmasıyla oranlanarak, merkez karar ve yönetim kurulunca saptanır.

Geçici Örgütlenme

Geçici Madde 4—

Merkez karar ve yönetim kurulunun, henüz örgüt kurulan oluşmamış il ve ilçelerde üstleneceği görev ve yetkilerin gereklerini nasıl yerine getireceği, "Kongreler Yönetmeliği" ile "Çalışma Kuralları Yönetmeliği"ne konulacak geçici hükümlerle belirlenir.

Kurucular Kurulu Toplantıları

Geçici Madde 5 — İlk kurucular kurulu toplantısı salt çoğunlukla yapılır.

Daha sonra gerektiğinde yapılacak kurucular kurulu toplantılarının açılışında da salt çoğunluk aranır; ancak, gecikmenin yasal sakınca doğuracağı durumlarda, bu sağlanamazsa, önceden duyurulacak gün, saat ve yerde, salt çoğunluk aranmaksızın toplanılır.

Üyelik

Geçici Madde 6 — İlk büyük kongre toplanıncaya kadar, Tüzükte gösterilen yöntem ve surelere bakılmaksızın, doğrudan doğruya merkez karar ve yönetim kurulu kararı ile üye yazımları yapılabilir. Üye yazımları doğrudan merkezde yapılmış olanların üyeliklerine ilişkin belgeler, yönetim kurulları oluşan ilçe ve illere, genel sekreterlikçe gönderilir.

İlçe yönetim kurullarının oluştuğu yerlerde, üye yazımları, Tüzükte gösterilen yöntem ve sürelerle göre ilçelerde de yapılmakla birlikte, üyelikler, merkez karar ve yönetim kurulunun onayı alınmadıkça, kesinlikle kazanmaz.

İlçelerde yazımı yapılan üyelerin başvuru ve yazım belge örnekleri, yedi gün içinde, genel sekreterliğe ve il başkanlığına gönderilir.

Bir ilçede yönetim kurulu kurulmamışsa, o ilçenin bağlı bulunduğu ilin yönetim kurulu, üye yazımı konusunda ilçelere tanımış yetkiyi, merkez karar ve yönetim kurulunun uygun görmesi durumunda kullanılabilir.

Kurucular kurulu üyelerinin yazımı öncelikle yapılır.

Kuruluş bildiriminde adları bulunanların yazımlarında ve üye kimlik belgelerinde resmi "kurucu"lukları belirtilir.

Hazırlık Dönemi Belgeleriyle Hesaplarının Devri

Geçici Madde 7 — Partinin kuruluş hazırlık çalışmaları dönemine ilişkin belgeler ve hesaplar ile, bu dönemde sağlanmış gelirlerden artakalanlar, bu dönemde edinilmiş eşya ve malzeme, bu dönemde kiralanmış yerlerin kira ve telefon sözleşmeleri, ve kitap halinde yayınlanan Programla Tüzüğün telif hakları, hazırlıkları yürütmüş olan büro üyelerince, merkez karar ve yönetim kuruluna devredilir; bu kurulca incelenip karara bağlanarak, Parti tüzel kişiliğinin hesabına veya mülkiyetine geçirilir.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÜRÜRLÜK

Madde 105 - Partinin kuruluş bildirimi ve gerekli belgeler, alındı belgesi karşılığında, İçişleri Bakanlığına verilip Demokratik Sol Parti kurulunca, bu Tüzük yürürlüğe girer.

**D.S.P. Tüzüğünde, 28.3.1986 gün ve 3270 sayılı Yasa'ya
Aykırılıkların Giderilmesi Amacıyla Yapılan Değişiklikler**

MADDE 1.— Tüzüğün 17. maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiş, aynı maddenin sonuna aşağıda yazılı D fıkrası eklenmiştir.

Madde 17. Fıkra 1: "Parti örgütü aşağıdaki biçimde oluşur:

- A. Merkez organları,
- B. İl ve İlçe Örgütleri,
- C. TBMM Parti grubu,
- D. İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Parti Grupları.

Madde 17'ye yeni eklenen D fıkrası:

- D. İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Parti Grupları:
 - a. İl Genel Meclisi Parti Grubu Genel Kurulu,
 - b. İl Genel Meclisi Grup Başkanı,
 - c. İl Genel Meclisi Grup Yönetim Kurulu,
 - d. Belediye Meclisi Parti Grubu Genel Kurulu,
 - e. Belediye Meclisi Grup Başkanı,
 - f. Belediye Meclisi Grup Yönetim Kurulu

MADDE 2.— Tüzüğün 19. maddesinin 3. fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

Madde 19. Fıkra 3: "Doğal üyeler, Parti üyeliği veya kuruculuk sıfatı devam eden kurucular, Parti Genel Başkanı, merkez karar ve yönetim kurulu üyeleri, merkez disiplin kurulu üyeleri, Partili bakanlarla milletvekilleridir."

MADDE 3.— Tüzüğün 20. maddesinin 3. fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

Madde 20. Fıkra 3: "Büyük kongrenin olağan toplantısı, süresi iki yıldan az ve üç yıldan uzun olmamak koşulu ile, merkez karar ve yönetim kurulunun belirleyeceği yer, gün ve saatte ve yine bu

kurulun belirleyeceği gündemle toplanır. Bunlar, genel başkanlıkça enaz 30 gün önceden duyurulur."

MADDE 4 – Tüzüğün 22 maddesinin 8 fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

Madde 22. Fıkra 8. "Buyuk kongrede merkez organlarına, başkanlık kurulunca belirlenecek süre içinde adaylık konulabilir. Oy pusulaları elle yazılabileceği gibi, basılı veya başka yöntemlerle çoğaltılmış da olabilir. Oy pusulalarına, seçilecek üye sayısından ad yazılır. Bu sayıdan az ad yazılan oy pusulaları, geçerli sayılmaz. Seçilecek üye sayısından çok yazılan adlar, oy almamış sayılırlar. Seçimlerde eşit oy alanlar arasında ad çekilir."

MADDE 5.— Tüzüğün 32. maddesinin 1., 5., ve 7. fıkraları, aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir

Madde 32. Fıkra 1: "İl ve ilçe kongreleri, iki yıldan az ve üç yıldan uzun olmamak koşulu ile, merkez karar ve yönetim kurulunun belirleyeceği süreler içinde toplanır."

Madde 32 Fıkra 5: "İl ve ilçe başkanları, yönetim kurulları ve disiplin kurulları en çok üç yıl süreyle görev yapmak üzere seçilirler "

Madde 32 Fıkra 7. "Koy ve mahallelerdeki delege seçimleriyle il ve ilçe kongrelerinde yapılan seçimlerde, oy pusulaları elle yazılabileceği gibi, basılı veya başka yöntemlerle çoğaltılmış da olabilir. Oy pusulalarına, seçilecek üye sayısından ad yazılır. Bu sayıdan az ad yazılan oy pusulaları, geçerli sayılmaz. Seçilecek üye sayısından çok yazılan adlar, oy almamış sayılırlar. Seçimlerde eşit oy alanlar arasında ad çekilir

MADDE 6.— Tüzüğün 53. maddesinin sonuna aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

Madde 53 Yeni 2. Fıkra: "Partili belediye başkanları, belediye meclisi Parti grubunun doğal üyesidir. Ancak grubun kararları ile bağlı değildir."

Madde 53 Yeni 3 fıkra "İl başkanı, il genel meclisi ve il belediye meclisi Parti gruplarının, ilçe başkanı da ilçe çevresindeki belediye meclisi gruplarının başkanıdır, oy kullanırlar Merkez ilçe başkanları il belediye meclisi Parti gruplarına üye olarak katılırlar ve oy kullanırlar "

MADDE 7 – Tuzüğün 56 maddesinin birinci ve ikinci fıkraları yururluktan kaldırılmış, yerine aşağıda yazılı hükümler konulmuştur

Madde 56 , 1 ve 2 fıkralar yerine getirilen yeni hükümler
"Milletvekili genel ve ara seçimlerinde Parti adayları, serbest, eşit, gizli oy, açık sayım esasları çerçevesinde yapılacak, 'Önseçim', 'aday yoklaması', 'merkez yoklaması' yöntemlerinden biriyle seçilir

- 'Önseçim', partiye kayıtlı bütün üyelerin katılımıyla yapılan aday belirlemesidir
- 'Aday yoklaması', Parti örgütünün belli görevlerine seçilmiş üyelerin katılımıyla yapılan aday belirlemesidir
- 'Merkez yoklaması', Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla yapılan aday belirlemesidir "

'Önseçim ve aday yoklaması yöntemleriyle yapılacak aday belirlemelerinde, Siyasal Partiler Yasasının 'Önseçim' ile ilgili hükümleri uygulanır "

"Her seçimde, seçim çevrelerinin herbirinde uygulanacak aday belirleme yöntemi, seçimin başlangıcından önce, merkez karar ve yönetim kurulunca kararlaştırılıp duyurulur "

Uygulanacak aday belirleme yöntemi hangisi olursa olsun, milletvekili aday adaylarının tümü hakkında, bu maddedeki on incelemler ve 57 nci maddede yer alan inceleme ve değerlendirme işlemleri mutlaka yapılır "

"Önseçim ve aday yoklaması yöntemleriyle aday belirlenmesi, aynı gün yapılır."

"Genel seçimler için kabul edilen seçim çevresi, aday belirlenmesi için de esas alınır."

MADDE 8.— Tüzüğün 58. maddesinin, madde başlığı ile metni, aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

"Merkez Yoklaması ve Kontenjan Adaylığı"

"Madde 58.— Parti örgütünün bulunmadığı veya gösterilmesi gereken aday sayısından az aday adayının bulunduğu ya da başka yöntemlerden biriyle yapılan aday belirlenmesi sonuçlarının yetkililerce geçersiz sayıldığı seçim çevreleriyle, 56 ncı madde uyarınca aday belirlenmesinin merkez yoklaması yöntemiyle yapılmasına karar verilen seçim çevrelerine ilişkin aday listeleri ve adayların listedeki sıraları, merkez karar ve yönetim kurulunca belirlenir.

Siyasi Partiler Yasasının 38/1 maddesi uyarınca gösterilecek kontenjan adayları da merkez karar ve yönetim kurulunca belirlenir.

Önseçimde veya aday yoklamasında eşit oy almış olanların öncelik sırası, merkez karar ve yönetim kurulunca kararlaştırılır."

MADDE 9.— Tüzüğün 59. maddesinin madde başlığıyla birinci fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

"Önseçim Seçmen Listesi ve Aday Yoklaması Delege Listesi"

Madde 59. Fıkra 1: "İlçe yönetim kurulları, üye yazım defterlerine göre düzenledikleri seçmen listeleri ya da Tüzük ve Yönetmeliğe göre düzenledikleri aday yoklaması delege silsesi'nden gerekli olanı, yasal süresi içinde ilçe seçim kurulu başkanına verirler."

MADDE 10.— Tüzüğün 60. maddesi aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

Madde 60.— Genel Başkanlık, önseçim veya aday yoklaması yöntemiyle adayları belirlenecek seçim çevrelerine ilişkin aday adaylarının listesini, önseçimin yapılacağı günden önce, yasal süresi içinde, Yüksek Seçim Kuruluna ve ilgili il ve ilçe kurullarına, alındı belgesi karşılığında bildirir.

MADDE 11.— Tüzüğün 62. maddesi aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

Madde 62.— Milletvekili Seçimi Yasasının 13. Maddesi uyarınca eksik kalan adaylıklar ile, Siyasi Partiler Yasasının 38/2. maddesi uyarınca aday listelerinin kesinleşmesinden önce herhangi bir sebeple listelerde oluşacak boşalma sonucu eksilen bu adaylıklar, yasal süresi içinde, aday listesinin aynı sırası için belirlenecek adaylarla, merkez karar ve yönetim kurulunca tamamlanır.

MADDE 12.— Tüzüğün Geçici 1. maddesinin son cümlesi, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 13.— Tüzüğün Geçici 4. maddesinin sonuna, aşağıdaki hüküm, son fıkrâ olarak eklenmiştir.

Geçici Madde 4. Yeni eklenen son fıkrâ: "İlk genel seçime girilinceye kadar geçecek süre içinde, ilçe kongresine katılmak üzere köy ve mahallelerden seçilecek delegelerin sayısı, asıl üye sayısı esas alınarak belirlenir."

MADDE 21.— Bu Tüzük değişiklikleri, 28.3.1986 gün ve 3270 sayılı yasa ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'na eklenen Geçici 13. madde uyarınca, D.S.P. merkez karar ve yönetim kurulunun 2.3.1987 günlü toplantısında kabul edilip, aynı gün yayınlanarak, aynı gün yürürlüğe girmiştir.



kdv dahil 500.- Tl

